

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Бурнос Є. Ю.,
Левенок І. С.,
Пилипенко-Фріцак Н. А.**

**МОВНА ПІДГОТОВКА ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ
ДО КЛІНІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

**(Українська мова у сфері формування професійної мовленнєвої
компетенції іноземних студентів-медиків)
для студентів спеціальності 222 «Медицина»
Навчальний посібник**

У двох частинах

Частина 1

Суми

Сумський державний університет

2023

УДК 811.161.2'243:616(075.8)

Б 91

Рецензенти:

В. А. Василенко – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ;
С. В. Баранова – кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології Сумського державного університету

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
як навчальний посібник
(протокол № 15 від 29.07. 2023 року)*

Бурнос Є. Ю.

Б 91 Мовна підготовка іноземних студентів до клінічної практики (Українська мова у сфері формування професійної мовленнєвої компетенції іноземних студентів-медиків) для студентів спеціальності 222 «Медицина» : навчальний посібник : у двох частинах / укладачі: Є. Ю. Бурнос, І. С. Левенок, Н. А. Пилипенко-Фріцак. – Суми : Сумський державний університет, 2023. – Ч. 1. – 122 с.

Навчальний посібник призначено для іноземних студентів Навчально-наукового медичного інституту СумДУ з англійською мовою навчання. Мета посібника – розвиток комунікативних компетентностей іноземних студентів-медиків та формування навичок коректного використання структурно-лексичних аспектів мови спеціальності в процесі навчання й професійної діяльності.

УДК 811.161.2'243:616(075.8)

© Сумський державний університет, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА INTRODUCTION	4
ЗАХВОРЮВАННЯ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ DISEASES OF THE CARDIOVASCULAR SYSTEM	5
УРОК 1. ІНФАРКТ МІОКАРДА: ПРИЧИНИ, СИМПТОМИ, ЛІКУВАННЯ MYOCARDIAL INFARCTION: CAUSES, SYMPTOMS, TREATMENT	5
УРОК 2. СТЕНОКАРДІЯ: ФОРМИ ТА ОЗНАКИ ANGINA PECTORIS: FORMS AND SIGNS	17
УРОК 3. БІЛЬ У СЕРЦІ HEARTACHE	40
ЗАХВОРЮВАННЯ ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ DISEASES OF THE RESPIRATORY TRACT	54
УРОК 4. ОБСТРУКТИВНИЙ БРОНХІТ: ФОРМИ, ПРИЧИНИ, СИМПТОМИ ТА ЛІКУВАННЯ OBSTRUCTIVE BRONCHITIS: FORMS, CAUSES, SYMPTOMS AND TREATMENT	54
УРОК 5. ПНЕВМОНІЯ PNEUMONIA	66
УРОК 6. ЛЕГЕНЕВИЙ ТУБЕРКУЛЬОЗ: ШЛЯХИ ЗАРАЖЕННЯ, СИМПТОМИ ТА ПРОФІЛАКТИКА PULMONARY TUBERCULOSIS: WAYS OF INFECTION, SYMPTOMS AND PREVENTION	82
ДОДАТОК А APPENDIX A	119
ДОДАТОК Б APPENDIX B	120

ПЕРЕДМОВА

INTRODUCTION

Навчальний посібник призначено для іноземних студентів ННМІ СумДУ з англійською мовою навчання за спеціальністю 222 «Медицина».

Мета навчального посібника – формування та розвиток комунікативної компетентності іноземних студентів медичних спеціальностей та українськомовної професійної компетентності майбутніх лікарів у процесі мовної підготовки, що передбачає володіння навичками побудови монологічного та діалогічного професійно орієнтованого (медичного) мовлення на засадах деонтології; розвиток навичок коректного використання структурно-лексичних аспектів мови спеціальності в процесі навчання та професійної діяльності; сприяння мотивації іноземних студентів обговорювати проблемні професійно орієнтовані ситуації, що можуть виникнути під час проходження фахової практики в лікарні чи поліклініці.

Посібник складається з двох частин. У першій частині подані такі теми: *«Захворювання серцево-судинної системи»* та *«Захворювання дихальної системи»*. Кожна тема містить три уроки:

1. 1. *«Інфаркт міокарда: причини, симптоми, лікування»* (Левенок І. С.).
1. 2. *«Стенокардія: форми та ознаки»* (Пилипенко-Фріцак Н. А.).
1. 3. *«Біль у серці»* (Бурнос Є. Ю.).
2. 1. *«Обструктивний бронхіт: форми, причини, симптоми та лікування»* (Левенок І. С.).
2. 2. *«Пневмонія»* (Бурнос Є. Ю.).
2. 3. *«Легеневий туберкульоз: шляхи зараження, симптоми та профілактика»* (Пилипенко-Фріцак Н. А.)

Кожен урок містить професійно орієнтований текст для читання, систему дотекстових завдань, які готують студентів до сприйняття власне наукової інформації, комплекс післятекстових завдань, які націлені на перевірку розуміння тексту, заохочення студентів до спілкування, до творчого професійного мислення, контрольні запитання для самоперевірки, словник. Завдання мають на меті допомогти майбутнім лікарям розвинути вміння та навички професійно орієнтованого мовлення на лексико-граматичному, стилістичному рівнях, сприяють розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності (читання, говоріння, письма, аудіювання).

Матеріал посібника спрямований на розвиток в іноземних студентів навичок роботи з науковими та науково-популярними текстами, що містять спеціальну медичну лексику та термінологію, навичок мовленнєвої поведінки у сфері навчально-професійної комунікації, сприяє використанню отриманих професійних і лінгвістичних знань на практиці. Особлива увага приділяється завданням, які заохочують студентів до професійно орієнтованого спілкування, критичного аналізу ситуацій та сприяють вільній комунікації на задану медичну тему. Навчальні матеріали посібника можуть бути використані як під час аудиторних занять, так і під час самостійної роботи студентів із подальшим контролем викладача.

Автори висловлюють подяку завідувачу кафедри мовної підготовки іноземних громадян СумДУ кандидату педагогічних наук, доценту Сидоренко О. П. за цінні коментарі та поради, які сприяли поліпшенню рукопису, а також рецензентам посібника кандидату філологічних наук, доценту кафедри германської філології СумДУ Барановій С. В. та кандидату філологічних наук, доценту Сумської філії ХНУВС Василенко А. В. за ґрунтовні відгуки.

ЗАХВОРЮВАННЯ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ

DISEASES OF THE CARDIOVASCULAR SYSTEM

УРОК 1

ІНФАРКТ МІОКАРДА: ПРИЧИНИ, СИМПТОМИ, ЛІКУВАННЯ MYOCARDIAL INFARCTION: CAUSES, SYMPTOMS, TREATMENT

Дотекстові завдання

Pre-text assignments

Завдання 1. *Прочитайте слова. Незнайомі слова та словосполучення перекладіть, використовуючи словник. Визначте рід іменників Read the words. Translate unknown words and phrases using a dictionary. Determine the gender of nouns:*

Інфаркт, міокард, серцевий м'яз, кровопостачання, некроз, кровообіг, ділянка, патологія, передумова, кардіолог, баланс, закупорка, атеросклеротична бляшка, спазм, стенокардія, напад, гіпертонія, навантаження, іррадіювати, задуха, зомління, піт, ломота, гинути, торс, розріджувати, тромб, уражений, терапія.

Завдання 2. *Вставте деякі слова із завдання 1 у речення відповідно до змісту. Put some of the words from Exercise 1 into sentences according to the content.*

1. – це відмирання ділянки серця.
2. Підвищення артеріального тиску називається артеріальною гіпертензією або
3. Фізичні впливають на роботу серця.
4. – лікар, який займається діагностикою, лікуванням хвороб серця.
5. – наука про спричинені хворобою зміни в клітинах, органах.
6. Біль може не тільки в плече, але й у спину.
7. Хворий часто відчуває сильну слабкість,, також з'являється холодний, в руках, страх смерті.
8. Лікарські препарати можуть кров і попередити утворення

Завдання 3. *Знайдіть слова-синоніми та згрупуйте їх. Find synonyms and join them into the group.*

Слова: частина, відмирання, ділянка, смерть, артеріальна гіпертензія, некроз, напад задухи, серцевий м'яз, ділянка, закупорка, гіпертонія, загибель, брак повітря, міокард, знеболення, тромбоз, усунення больових симптомів.

Завдання 4. Розгляньте фото. Прочитайте рекомендації щодо першої допомоги при серцевому нападі. Знайдіть у тексті дієслова наказового способу та назвіть їх. *Look at the photo. Read recommendations for first aid for a heart attack. Find imperative verbs in the text and name them.*

Перша допомога при серцевому нападі:

- Посадіть або укладіть людину
- Дайте таблетку валідолу або нітрогліцерину
- При потребі, за 10 хвилин повторіть дозу
- При потребі, непрямий масаж серця і штучне дихання
- Виклик бригади швидкої допомоги
- Інформування лікаря про прийом ліків хворого

A photograph showing a woman in a plaid shirt and blue pants performing first aid on a man lying on his back on a grassy area. She is leaning over him, with her hands on his chest, likely performing chest compressions. The man is wearing a blue t-shirt and jeans. The background shows a park-like setting with trees and a bench.

Завдання 5. Прочитайте рекомендації ще раз. Утворіть наказовий спосіб дієслів. *Read the guidelines again. Form imperative form of verbs from nouns.*

Викликати швидку допомогу –

Інформувати лікаря –

Робити масаж серця –

Завдання 6. Узгодьте прикметник із іменником, зверніть увагу на рід іменника. *Match the adjectives with the noun, pay attention to the gender of the noun.*

Серцев... м'яз

Лів... плече

Нижн... щелепа

Артеріальн... тиск

Паталогічн... стан

Серйозн... захворювання

Пекуч... біль

Невідкладн... допомога

Зручн.... положення

Вільн.... доступ

Постільн... режим

М'язов... клітини

Голодуюч.... орган

Холодн.... піт

Завдання 7. Слова в дужках запишіть у потрібному відмінку. *Write the words in brackets in the correct case:*

1. Інфаркт міокарда – захворювання серця, що характеризується (порушення кровопостачання) частини (серцевий м'яз).
2. Ділянка серцевого (м'яз) не виконує своїх (функція), що призводить до (паталогічний стан).
3. Біль найчастіше іррадіює в (ліва рука, плече, спина).
4. Основною причиною є порушення (баланс) між постачанням (кисень) і потребою в ньому (ділянка) серцевого м'яза.
5. Доволі часто трапляються незвичайні варіанти (хвороба), коли відзначається біль у (верхня частина) живота, (нижня щелепа) або (ліве плече).
6. Розвиток інфаркту міокарда може супроводжуватися (зомління), (болі) в животі, (блювання), (зниження) чи (підвищення) артеріального тиску, (втрата) свідомості.
7. При (перші ознаки) інфаркту міокарда необхідно викликати (швидка допомога), а до її прибуття надати потерпілому невідкладну (медична допомога).
8. Основна терапія (інфаркт міокарда) охоплює: дотримання (постільний режим), виключення (фізична активність) пацієнта.

Текст для читання

Інфаркт міокарда – 1. Некроз (відмирання) частини серцевого м'яза (міокарда) внаслідок порушення кровообігу в ній.

2. Захворювання серця, що характеризується порушенням кровопостачання ділянки серцевого м'яза (міокарда), що стає причиною її відмирання (некрозу).

3. Серйозне захворювання, некроз однієї з ділянок серцевого м'яза внаслідок порушень кровообігу в ній. Ця ділянка не виконує своїх функцій, що призводить до патологічного стану. Порушення надходження крові до ділянки серця призводить до її некрозу (відмирання). Кардіологи відзначають, що інфаркт міокарда в чоловіків трапляється в півтора-два рази частіше, ніж у жінок.

Причини інфаркту міокарда. Основна причина інфаркту міокарда – це порушення балансу між постачанням кисню і потребою в ньому ділянки серцевого м'яза. Основною передумовою інфаркту є повна або часткова закупорка (тромбоз) однієї з артерій серця, яка виникає під час розриву атеросклеротичної бляшки. Іншими причинами інфаркту міокарда є: тривалий спазм артерій, що спостерігається під час стенокардії, надмірне навантаження на орган, стрес, анемія, ожиріння, артеріальна гіпертензія, (гіпертонія),

Text for reading

Myocardial infarction – 1) necrosis (the extreme degree of death) of a part of the heart muscle (myocardium) due to impaired blood circulation in it.

2) a heart disease characterized by impaired blood supply to the area of the heart muscle (myocardium), which causes its death (necrosis).

3) a serious disease, which is necrosis of one of the heart muscle areas due to blood circulation disorders in it. This area does not perform its functions and leads to a pathological condition. Violation of blood flow to the area of the heart leads to its necrosis (dying). Cardiologists note that myocardial infarction occurs one and a half to two times more often in men than in women.

Causes of myocardial infarction. The main cause of a myocardial infarction is a violation of the balance between the supply of oxygen and the need for it in the area of the heart muscle. The main prerequisite for a heart attack is a complete or partial blockage (thrombosis) of one of the arteries of the heart, which occurs when an atherosclerotic plaque ruptures. Other causes of myocardial infarction are: prolonged spasm of arteries, which is observed in angina pectoris, excessive load on the organ, stress, anemia, adiposity, arterial obesity hypertension (hypertension),

куріння, травматичні пошкодження артерій під час удару грудної клітини й серця.

Симптоми інфаркту міокарда. Хворий скаржиться на сильний біль за грудиною, що має пекучий або стискаючий характер. Біль найчастіше віддає (ірадіює) у ліву руку, плече, спину. Проте дуже часто трапляються незвичайні варіанти хвороби, коли відзначається біль у верхній частині живота, нижній щелепі або лівому плечі. Найнебезпечнішою є безбольова форма інфаркту міокарда, за якої біль відсутній.

При інфаркті міокарда біль характеризуються значною тривалістю (більше ніж 20 хвилин). Хворий часто відчуває сильну слабкість, брак повітря (напади задухи), також з'являються холодний піт, ломота в руках, страх смерті. Ці симптоми виникають як при незначних фізичних навантаженнях, так і в стані спокою. У важких випадках задуха турбує хворого більше, ніж біль. Розвиток інфаркту міокарда може супроводжуватися зомлінням, болями в животі, блюванням, зниженням чи підвищенням артеріального тиску, втратою свідомості.

Лікування інфаркту міокарда. Лікування гострого інфаркту міокарда потрібно починати якомога раніше після появи перших симптомів. Це пов'язано з тим, що кожную хвилину гинуть м'язові клітини серця. При перших

ознаках

smoking, shoulder traumatic damage to arteries in the case of a chest and heart attack.

Symptoms of myocardial infarction. The patient complains of severe pain behind the sternum, which has a burning or squeezing character. The pain most often radiates (radiates) to the left arm, , and back. However, very often there are unusual variants of the disease, when pain is noted in the upper part of the abdomen, lower jaw or left shoulder. The most dangerous is the painless form of myocardial infarction, in which there is no pain.

With a myocardial infarction, the pain is characterized by a significant duration (more than 20 minutes). The patient often feels strong weakness, lack of air (suffocation attacks), cold sweat, pain in the hands, fear of death also appears. These symptoms occur both during minor physical exertion and at rest. In severe cases, suffocation bothers the patient more than pain. The development of a myocardial infarction may be accompanied by dizziness, abdominal pain, vomiting, a decrease or increase in blood pressure, loss of consciousness.

Treatment of myocardial infarction. Treatment of acute myocardial infarction should be started as early as possible after the first symptoms appear. This is due to the fact that heart muscle cells die every minute. At the first signs of a

інфаркту міокарда необхідно викликати швидку допомогу, а до її прибуття надати потерпілому невідкладну медичну допомогу. Потрібно посадити чи покласти хворого в зручне положення, звільнити його торс від одягу, що обтягує. Необхідно забезпечити вільний доступ повітря. Крім того, можна дати хворому таблетку «Аспірин», що запобігає утворенню в кровеносних судинах нових тромбів. Ці засоби допомагають знеболити напад інфаркту, а також зменшити можливі ускладнення.

Основна **терапія** інфаркту міокарда охоплює: дотримання постільного режиму (особливо в перші дні), виключення фізичної активності пацієнта (не менше 3-х діб після нападу захворювання). Далі поступово під наглядом лікарів пацієнту дозволяють сидіти, вставати, ходити. Лікарі призначають хворому прийом медикаментів, що розріджують кров і тромби, препарати для профілактики появи нових тромбів. Така терапія сприяє швидшому отриманню серцем та іншими «голодуючим» органами необхідного харчування, яке несе в собі кров. Найголовнішим завданням є відновити кровотік в ураженій артерії.

myocardial infarction, it is necessary to call an ambulance, and before its arrival, provide emergency medical care to the affected person. The patient should be seated or put up in a comfortable position, his / her torso should be freed from tight clothing. It is necessary to ensure free access of air. In addition, you can give the patient a tablet of aspirin, which prevents the formation of new blood clots in the blood vessels. These drugs help to relieve the pain of a heart attack, as well as reduce possible complications.

The main **therapy** of myocardial infarction includes: bed rest (especially in the first days), exclusion of the patient's physical activity (at least 3 days after the attack of the disease). Then gradually, under the supervision of doctors, the patient is allowed to sit, stand up and walk. Doctors prescribe the patient blood thinning and thrombus dilution drugs, drugs preventing the appearance of new blood clots. Such therapy helps the heart and other "starving" organs to receive the necessary nutrition carried in the blood faster. The most important task is to restore blood flow in the affected artery.

Післятекстові завдання Post-text assignments

Аудіювання Listening

Завдання 1. *Прослухайте речення. Визначте правильну та неправильну інформацію в поданих реченнях (« +» або «-»). У разі неправильної інформації дайте правильну відповідь. Listen to the sentences. Identify true or false information in the given sentences (« +» or « -»). If the information is false, give the right answer.*

1. Інфаркт міокарда – це захворювання нервової системи.
2. Порушення надходження крові до ділянки серця призводить до її некрозу (відмирання).
3. Інфаркт міокарда в чоловіків трапляється рідше, ніж у жінок.
4. Основною передумовою інфаркту є повна або часткова закупорка (тромбоз) однієї з артерій серця, яка виникає при розриві атеросклеротичної бляшки.
5. Хворий скаржиться на гострий біль у грудях.
6. Біль найчастіше віддає (ірадіює) у праву руку.
7. Основні симптоми інфаркту: слабкість, напади задухи, також з'являються холодний піт, ломота в руках, страх смерті.
8. При інфаркті міокарда болі не дуже тривалі.
9. У важких випадках задуха турбує хворого менше, ніж біль.
10. При перших ознаках інфаркту міокарда необхідно посадити чи покласти хворого в зручне положення, звільнити його торс від одягу, що обтягує.
11. Можна дати хворому таблетку «Панадол» , що запобігає утворенню в кровоносних судинах нових тромбів.
12. Основна терапія інфаркту міокарда охоплює: дотримання постільного режиму, обмеження фізичної активності пацієнта.
13. Лікарі призначають хворому прийом медикаментів, що розріджують кров і тромби.
14. Найголовнішим завданням терапії є відновлення кровотоку в ураженій артерії.

Завдання 2. Дайте повну відповідь, зазначивши причини виникнення інфаркту міокарда, використавши малюнок. Які ще причини виникнення захворювання Ви знаєте? Give a complete answer about the causes of myocardial infarction using the picture. What other causes of the disease do you know?

ПРИЧИНИ ІНФАРКТУ МІОКАРДА

У більшості випадків інфаркт є ускладненням атеросклерозу коронарних артерій та ішемічної хвороби серця. Для них характерне поступове звуження просвіту артерій, що живлять міокард, шляхом збільшення атеросклеротичних бляшок. Також можлива закупорка артерій тромбами або звуження в результаті спазму.

Ризик розвитку інфаркту підвищує:

- тромбоз;
- атеросклероз;
- ішемічна хвороба серця;
- пороки серця;
- гіпертонія;
- цукровий діабет;
- високий рівень холестерину;
- ревмокардит;
- ожиріння;
- нераціональне харчування;
- куріння;
- зловживання алкоголем;
- пасивний спосіб життя;
- спадкова схильність та інші.

Завдання 3. Заповніть таблицю. Розкажіть про основні симптоми інфаркту міокарда, місце локалізації та характер болю, лікування інфаркту, використовуючи інформацію таблиці. Fill in the table. Tell about the main symptoms of a myocardial infarction, location and nature of pain, treatment of a heart attack, using the information in the table.

Інфаркт міокарда – серйозне захворювання серця,

характеризується порушенням кровопостачання ділянки серцевого м'яза (міокарда), що стає причиною її відмирання (некрозу).		
Симптоми	Місце локалізації і характер болю	Лікування

Завдання 4. Уявіть, що ви виступаєте на конференції з доповіддю на тему «Інфаркт міокарда» . Розкажіть про профілактику інфаркту міокарда та дайте поради пацієнтам, використовуючи малюнок. Imagine that you are speaking at a conference with a report on the topic «Myocardial infarction» . Tell

about the prevention of myocardial infarction and give advice to patients using the picture.

Необхідними умовами профілактики (превенції) інфаркту міокарда є здоровий та активний спосіб життя, відмова від алкоголю та куріння, збалансоване харчування, унеможливлення фізичного та нервового перенапружень, контроль артеріального тиску та рівня холестерину в крові.

Завдання 5. *Відновіть речення, використовуючи інформацію з тексту. Прочитайте та запишіть відновлені речення. Complete the sentences using information from the text. Read and write the reconstructed sentences*

1. Інфаркт міокарда – це серйозне захворювання серця, що
2. Порушення надходження крові до ділянки серця призводить до
3. Кардіологи відзначають, що інфаркт міокарда в чоловіків ...
4. Основна причина інфаркту міокарда – це порушення балансу між...
5. Основною передумовою інфаркту є повна або часткова ...
6. Хворий скаржиться на сильний біль ...
7. Біль найчастіше іррадіює
8. При інфаркті міокарда болі характеризуються ...
9. Розвиток інфаркту міокарда може супроводжуватися ...
10. При перших ознаках інфаркту міокарда необхідно викликати швидку допомогу, а до її прибуття ...
11. Потрібно посадити чи покласти хворого ...
12. Основна терапія інфаркту міокарда охоплює:
13. Лікарі призначають хворому прийом медикаментів, що
14. Найголовнішим завданням є відновлення кровотоку ...

Завдання 6. *Дайте відповіді на запитання, використовуючи фрази Give the answers to the questions, using the phrases:*

Я вважаю, що... Уважаю за необхідне...

На мій погляд це можливо / неможливо...

На мою думку...

Вірю, що...

Переконаний у тому, що ...

0. Які основні причини виникнення інфаркту міокарда?
 1. Де локалізуються больові відчуття?
 2. Якого характеру болі?
 4. Чим супроводжується біль у серці при інфаркті міокарда?

5. Як ви вважаєте, чи можна допомогти хворому до приїзду швидкої допомоги?
6. Чи можливо лікувати хворого з інфарктом міокарда вдома?
7. Чи обов'язкове лікування хворого в стаціонарі?
8. Що призначає лікар хворому при інфаркті міокарда?
9. Чи можна попередити виникнення інфаркту? Що для цього потрібно робити?

Завдання 7. *Поділіть текст на частини. Складіть план тексту. Divide the text into the parts.*

Завдання 8. *Перекажіть текст за планом. Retell the text.*

Перевірте себе Check yourself

Завдання 1. *Прочитайте текст ще раз. Дайте письмову відповідь на запитання. Read the text again. Give the written answer to the question.*

1. Що таке «інфаркт міокарда» ?
2. Яка основна причина інфаркту?
3. Які інші причини інфаркту міокарда?
4. Що є передумовою виникнення інфаркту міокарда?
5. На що скаржиться хворий?
6. Якого характеру болі при інфаркті міокарда?
7. Куди найчастіше іррадіює біль?
8. Яка форма інфаркту найнебезпечніша?
9. Як довго триває біль?
10. Що турбує хворого у важких випадках?
11. Чим може супроводжуватися інфаркт міокарда?
12. Чому лікування гострого інфаркту міокарда потрібно починати якомога раніше?
13. Яку невідкладну медичну допомогу потрібно надати хворому?
14. Що охоплює основна терапія?
15. Що призначає лікар хворому при інфаркті міокарда?

ІНФАРКТ МІОКАРДА: ПРИЧИНИ, СИМПТОМИ, ЛІКУВАННЯ MYOCARDIAL INFARCTION: CAUSES, SYMPTOMS, TREATMENT

СЛОВНИК DICTIONARY

атеросклеротична бляшка	atherosclerotic plaque
баланс	balance
безболъова форма	painless form
біль за грудиною	pain behind the sternum
відмирання	death
втрата свідомості	loss of consciousness
гіпертонія	hypertension
гинути	to dye, perish
«голодуючий» орган	«starving» organ
ділянка	area
постачання кисню	supply of oxygen
задуха	stuffiness
закупорка	occlusion
запаморочення	dizzy
захворювання серця	heart disease
значна тривалість	significant duration
зомління	swoon
інфаркт	infarct
інфаркт міокарда	myocardial infarction
іrrадіювати	irradiate
кардіолог	cardiologist
кровообіг	blood circulation
кровопостачання	blood supply
ломота	body ache
міокард	miocard
м'яз	muscle
надмірне навантаження	excessive load
навантаження	stress, load
напад	attack
напади задухи	suffocation attacks
некроз	necrosis/ mortification

ожиріння	adiposity
патологія	pathology
патологічний стан	pathological condition
пекучий біль	burning pain
порушення балансу	violation of the balance
порушення кровообігу	impaired blood circulation
передумова	prerequisite
піт	sweat
розріджувати	dissolve
розрив	rupture
серцевий м'яз	heart muscle
сильна слабкість	strong weakness
спазм	spasm
стенокардія	angina pectoris
страх смерті	fear of death
терапія	therapy
торс	torso
травматичні пошкодження	traumatic damage
тромб	clot
уражений	affected
харчування	nutrition
часткова закупорка	partial blockage

УРОК 2

СТЕНОКАРДІЯ: ФОРМИ ТА ОЗНАКИ

ANGINA PECTORIS: FORMS AND SIGNS

Дотекстові завдання

Pre-text assignments

Завдання 1. Прочитайте іменники. Незнайомі слова перекладіть, використовуючи словник. Усно визначте рід іменників. Read the nouns. Translate unknown words using a dictionary. Determine the gender of nouns orally.

Слова: стенокардія, напруга, спокій, навантаження, ішемія, вплив, сон, відпочинок, ознака, скарга, виникнення, припинення, напад, затихання, ходьба, їжа, ноша, напруження, хвилювання, обумовленість, зусилля, продовження, інтенсивність, особливість, характеристика, відмежування, діагноз, колька, ділянка, тяжкість, локалізація, іррадіація, тиск, обличчя, дихання, пульс, ритм, печія, відміна, ніч, духота, приміщення, повітря, страх, смерть, задуха, кисень, м'яз, розпізнавання, тривалість, лікар, препарат, ускладнення, нестача.

Завдання 2. Прочитайте завдання 1 ще раз. Знайдіть віддієслівні іменники та визначте дієслово, від якого походять ці іменники. Складіть 5-6 речень з парою спільнокореневих слів (з дієсловом та з віддієслівним іменником). Запишіть та прочитайте утворені речення. Виконуйте за зразком. Read the nouns in task 1 again. Find the verbal nouns and identify the verb from which these nouns come. Make 5-6 sentences with a pair of cognate words (verb and verbal noun). Write down and read the formed sentences. Follow the pattern.

Зразок: напруження ← напружувати(ся).

У хворої було сильне емоційне **напруження**. Під час фізичного навантаження **напружується** серцево-судинна система.

Завдання 3. Узгодьте прикметники з іменниками в роді та числі. Складіть та запишіть по 2 речення зі словосполученнями, прикметники та іменники, що вжито в чоловічому роді, у жіночому роді, у середньому роді та в множині. Agree adjectives with nouns in gender and number. Compose and write down 2 sentences each with phrases whose adjectives and nouns are used in the masculine, feminine, neuter and plural forms.

Ішемічн... хвороба

Певн... умови

Клінічн... характеристика

Сильн... давляч ... біль

Неприємн... відчуття

Серцев... м'яз

Фізичн... навантаження

Нижн... щелепа

Лів... рука

Артеріальн... тиск

Низьк... температура
Емоційн... напруження
Медичн... працівник

Епігастральн... ділянка
Спеціальн... препарати
Навколишн... повітря

Завдання 4. Від поданих іменників утворіть прикметники. Form adjectives from the given nouns.

- Ішемія –
- Серце –
- Ніч –
- Шлунок –
- Епігастрій –
- Голова –
- Емоція –
- Біль –
- Артерія –

Завдання 5. Складіть словосполучення з утвореними прикметниками завдання 4 та з поданими іменниками. Виконуйте за зразком. Make word combinations with the adjectives of task 4 and with the nouns given. Follow the pattern.

Зразок: серце → серцевий ритм.

Іменники: хвороба, м'яз, сон, кольки, ділянка, біль, напруження, напад, тиск.

Завдання 6. Прочитайте та перекладіть дієслова. Від поданих дієслів утворіть іменники. Складіть 5-7 речень із дієсловами та утвореними від них іменниками. Прочитайте обидва речення. Виконуйте за зразком. Read and translate the verbs. Form nouns from the given verbs. Make 5-7 sentences with verbs and nouns formed from them. Read both sentences. Follow the pattern.

Зразок: хвилюватися → хвилювання.

Хворий часто **хвилюється**. Біль у серці з'являється під час **хвилювання**.

Виникати –	Припинятися –	Затихати –
Ходити –	Рухатися –	Підійматися –
Зростати –	Напружуватися –	Хвилюватися
Локалізуватися –	Відчувати –	Підвищуватися –
Порушуватися –	Іррадіювати –	Тривати –
Розпізнавати –	Скаржитися –	Уповільнюватися –

Завдання 7. Напишіть синонімічні словосполучення за зразком. Write synonymous phrases according to the sample.

Зразок: біль виникає → виникнення болю

Пацієнт скаржитися –
Біль локалізується –
Больовий напад стихає –
Розпізнавати стенокардію –
Стенокардія виникає –
Відчувати тяжкість –
Біль іррадіює –
Артеріальний тиск підвищується –
Пульс уповільнюється –
Ритм порушується –
Відчувати страх смерті –
Емоційне напруження припиняється –
Фізичне навантаження триває –
Хвилювання зменшується –

Завдання 8. Прочитайте текст. Скажіть, про що йдеться в тексті. Дайте назву тексту чи виберіть одну з запропонованих. Read the text. Say what the text is about. Name the text or choose one of the suggested ones.

Стенокардія – напади раптового болю в грудях. За умов виникнення стенокардію поділяють на стенокардію напруги та стенокардію спокою. Головною умовою появи нападу болю при стенокардії напруги є фізичне навантаження, фізичне зусилля: ходьба, прискорений рух, підйом угору, сходами, ходьба після їди або з важкою ношею. Також напад болю при стенокардії напруги виникає при значному емоційному напруженні, хвилюванні. Стенокардія спокою виникає під час нічного сну та вдень, коли людина відпочиває лежачи. При стенокардії спокою серцевий м'яз постійно перебуває в стані ішемії (нестачі кисню).

Назви тексту:

1. Умови виникнення больового нападу при стенокардії напруги та стенокардії спокою.
2. Стенокардія напруги та стенокардія спокою.
3. Стенокардія напруги та стенокардія спокою: умови виникнення.

Завдання 9. Прочитайте текст завдання 8 ще раз. Дайте відповіді на запитання. Запишіть відповіді. Перекажіть текст. Read the text of task 8 again. Answer the questions. Write down the answers. Translate the text.

1. Що таке стенокардія?
2. Які види стенокардії виділяють за умов виникнення?
3. Що є головною умовою появи больового нападу при стенокардії напруги?

4. Що ще (окрім фізичного навантаження) може спричинити больовий напад при стенокардії напруги?
5. За яких умов (коли) виникає стенокардія спокою?
6. У якому стані перебуває серцевий м'яз при стенокардії спокою?

Завдання 10. Прочитайте текст. Скажіть, про що йдеться в тексті. Дайте назву тексту або виберіть одну із запропонованих. Read the text. Say what the text is about. Name the text or choose one of the suggested ones.

Стенокардія – напади раптового болю в грудях. При стенокардії біль завжди характеризується наступними ознаками: 1) носить характер нападу, тобто має чітко виражений час виникнення й час припинення, затихання; 2) виникає при певних умовах, обставинах; 3) починає стихати або зовсім припиняється через 1-3 хвилини після прийняття «Нітрогліцерину» .

Назви тексту:

1. Ознаки болю при стенокардії.
2. Головні ознаки болю при стенокардії.
3. Характер болю при стенокардії.

Завдання 11. Прочитайте текст завдання 10 ще раз. Дайте відповіді на запитання. Запишіть відповіді. Перекажіть текст. Read the text of task 10 again. Answer the questions. Write down the answers. Translate the text.

1. Що таке стенокардія?
2. Який характер має біль при стенокардії?
3. Коли (при яких умовах) виникає біль?
4. Через який час стихає чи припиняється біль при стенокардії?
5. Після чого (після яких ліків) стихає чи припиняється біль при стенокардії?

Завдання 12. Прочитайте текст. Скажіть, про що йдеться в тексті. Дайте назву тексту чи виберіть одну з запропонованих. Read the text. Say what the text is about. Name the text or choose one of the suggested ones.

Наступні симптоми доповнюють клінічну характеристику стенокардії: 1) локалізація болю за грудниною, іррадіація болю в шию, у нижню щелепу й зуби, у ліве плече, у ліву руку, під лопатку; 2) характер болю – давлючий, ниючий,

стискаючий; у пацієнта виникає відчуття тяжкості за грудиною; 3) одночасно з нападом стенокардії підвищується артеріальний тиск, обличчя стає блідим, спітнілим; 4) дихання дуже слабе, пульс уповільнюється, серцевий ритм порушується; 5) деколи напад стенокардії може супроводжуватися неприємними відчуттями в епігастральній ділянці, тяжкістю в шлунку, шлунковими кольками, нудотою, печією.

Назви тексту:

1. Додаткові симптоми стенокардії.
2. Симптоми, що доповнюють клінічну характеристику стенокардії.

Завдання 13. Прочитайте текст завдання 12 ще раз. Дайте відповіді на запитання. Запишіть відповіді. Перекажіть текст. Read the text of task 12 again. Answer the questions. Write down the answers. Translate the text.

1. Де локалізується біль при стенокардії?
2. Куди віддає (іррадіює) біль при стенокардії?
3. Якого характеру болі при стенокардії?
4. Що ще відчуває хворий на стенокардію під час нападу болю?
5. Чим може супроводжуватися напад стенокардії?

Завдання 14. Доберіть із текстів завдань 8, 10 та 12 речення, які відповідають наступним конструкціям. Запишіть та прочитайте приклади речень для кожної конструкції. Choose from the texts of tasks 8, 10 and 12 the sentences that correspond to the following constructions. Write and read example sentences for each construction.

- **Що – це що;**
- **Чим є що;**
- **Що поділяють на що;**
- **Що характеризується чим;**
- **Що виникає коли;**
- **Що доповнює що.**

Завдання 15. Прочитайте речення та визначте конструкцію, за якою вони складені. Запишіть подані речення, використовуючи синонімічні конструкції: **Що називається чим; Чим називається що; Що є чим; Чим є що.** Прочитайте обидва варіанти речень. Виконуйте за зразком. *Read the sentences and determine the structure according to which they are composed. Write down the given sentences using synonymous constructions: **Що називається чим; Чим називається що; Що є чим; Чим є що.** Read both versions of the sentences. Follow the pattern.*

Зразок: Стенокардія спокою – це напад болю в грудях, який виникає під час відпочинку. →

Стенокардія спокою – це напад болю в грудях, який виникає під час відпочинку (**Що – це що**). → Напад болю в грудях, який виникає під час відпочинку, називається стенокардією спокою (**Що називається чим**). Стенокардією спокою називається напад болю в грудях, який виникає під час відпочинку (**Чим називається що**). Напад болю в грудях, що виникає під час відпочинку, є стенокардією спокою (**Що є чим**). Стенокардією спокою є напад болю в грудях, який виникає під час відпочинку (**Чим є що**).

- Стенокардія – це напади раптового болю в грудях.
- Стенокардія – це клінічна форма ішемічної хвороби серця.
- Стенокардія напруги – це напад болю, який виникає під впливом фізичного навантаження.
- Стенокардія спокою – це напад болю, який виникає під час нічного сну та вдень під час відпочинку.
- Головні умови появи нападу стенокардії – це фізичне навантаження та емоційне напруження, хвилювання.
- Лікар-кардіолог – це медичний працівник, який займається діагностикою, лікуванням та профілактикою хвороб серця.

Завдання 13. Прочитайте речення. Визначте відмінок слів та словосполучень у дужках. Слова та словосполучення, подані в дужках, напишіть в потрібному відмінку. Прочитайте відновлені речення. *Read the sentences. Determine the case of the words and phrases in brackets. Write the words and phrases in brackets in the correct case. Read the reconstructed sentences.*

Стенокардія – напади (чого?) (раптовий біль) в грудях. За умов виникнення стенокардію поділяють на (що?) (стенокардія) (чого?) (напруга) та (що?) (стенокардія) (чого?) (спокій). Стенокардія (чого?) (напруга) виникає під впливом (чого?) (фізичне навантаження). Стенокардія (чого?) (спокій) виникає під час (чого?) (нічний сон). При припиненні (чого?) (зусилля) чи (чого?)

(напруження) біль стихає. Одночасно з (чим?) (напад) (чого?) (стенокардія) підвищується (що?) (артеріальний тиск). Напад (чого?) (стенокардія) може супроводжуватися (чим?) (неприємні відчуття) (де?) в (епігастральна ділянка), тяжкістю (де?) в (шлунок), (чим?) (шлункові кольки), (чим?) (нудота, печія). Напади (чого?) (стенокардія) (чого?) (спокій) пов'язані з (чим?) (духота) (де?) в (приміщення) чи (чим?) (низька температура) (чого?) (навколишнє повітря), (чим?) (підвищений артеріальний тиск). Стенокардія (чого?) (спокій) часто супроводжується (чим?) (відчуття) (чого?) (нестача) (повітря), (чим?) (задуха), (чим?) (відчуття) (чого?) (страх) (чого?) (смерть). Лікар-кардіолог призначає (що?) (спеціальні препарати).

Завдання 14. Прочитайте подані речення з дієсловами у формі інфінітива. Визначте суб'єкт (підмет) // суб'єкти (підмети) кожного речення. Розкрийте дужки й прочитайте речення з правильною формою дієслів – предикатів (присудків). Пам'ятайте, що присудок граматично пов'язаний з підметом. *Read the given sentences with verbs in the infinitive form. Identify the subject // subjects of each sentence. Open the brackets and read the sentences with the correct form of verbs – predicates. Remember that the predicate is grammatically related to the subject.*

Стенокардія напруги (виникати) під впливом фізичного навантаження. Стенокардія спокою (виникати) під час нічного сну та вдень, коли людина (відпочивати) лежачи. При припиненні фізичного напруження біль (стихати) чи (зникати) протягом декількох хвилин. Одночасно з нападом стенокардії (підвищуватися) артеріальний тиск, пульс (уповільнюватися), серцевий ритм (порушуватися). Стенокардія спокою (виникати) частіше ночами, але (характеризуватися) такими самими симптомами. Стенокардія спокою часто (супроводжуватися) відчуттям нестачі повітря, задухою, відчуттям страху смерті. Лікар-кардіолог (призначати) спеціальні препарати.

Завдання 15. Прочитайте подані речення з дієсловами у формі інфінітива. Зверніть увагу на відсутність суб'єктів (підметів) у реченнях. Це односкладні узагальнено-особові речення. Головна увага в цих реченнях сфокусована на дії (на присудку), а не на особі (не на підметі). В односкладних узагальнено-особових реченнях присудок виражається формою дієслова третьої особи множини в минулому, теперішньому чи майбутньому часі. Розкрийте дужки, запишіть і прочитайте речення з правильною формою дієслів – предикатів (присудків). *Read the given sentences with verbs in the infinitive form. Pay attention to the absence of subjects in the sentences. These are general-personal sentences without a subject. The main focus in these sentences is on the action (on the predicate), not on the person (not on the subject). In general-personal sentences without a subject, the predicate is expressed in the form of a third-person plural verb in the past, present, or future tense.*

Open the brackets, write down and read the sentences with the correct form of verbs - predicates.

1. Стенокардію (поділяти) на стенокардію напруги та стенокардію спокою.
2. При встановленні діагнозу стенокардії (враховувати) скарги пацієнта, характер, локалізацію, іррадіацію болю, умови виникнення та тривалість больового нападу.
3. При розпізнаванні стенокардії (брати) до уваги й додаткові скарги пацієнта.
4. При стенокардії (призначати) спеціальні ліки.

Текст для читання

СТЕНОКАРДІЯ: ФОРМИ ТА ОЗНАКИ

Стенокардія – напади раптового болю в грудях, клінічна форма ішемічної хвороби серця.

За умов виникнення стенокардію поділяють на стенокардію напруги та стенокардію спокою. Стенокардія напруги виникає під впливом фізичного навантаження. Стенокардія спокою виникає під час нічного сну та вдень, коли людина відпочиває лежачи.

При стенокардії біль завжди характеризується наступними ознаками:

- 1) має характер нападу, тобто має чітко виражений час виникнення й час припинення, затихання;
- 2) виникає при певних умовах, обставинах;
- 3) починає стихати або зовсім припиняється через 1-3 хвилини після прийняття «Нітрогліцерину» .

Text for reading

ANGINA PECTORIS: FORMS AND SIGNS

Angina pectoris – attacks of sudden pain in the chest, a clinical form of coronary heart disease.

According to the conditions of occurrence, angina pectoris is divided into angina pectoris of tension and angina pectoris of rest. Tension angina occurs under the influence of physical exertion. Angina at rest occurs during night sleep and during the day, when a person rests lying down.

With angina, pain is always characterized by the following signs:

- 1) has the character of an attack, i.e. has a clearly defined time of occurrence and time of termination, subsidence;
- 2) occurs under certain conditions and circumstances;
- 3) begins to subside or completely stops after 1-3 minutes after taking Nitroglycerin.

Обумовленість болю фізичним зусиллям чи емоційним напруженням виявляється в тому, що при припиненні зусилля чи напруження біль стихає або зникає протягом декількох хвилин, а при продовженні або зростанні зусилля чи напруження зростає й інтенсивність болю. Біль виникає раптово, триває до 15 хвилин. Ці особливості болю достатні для встановлення діагнозу стенокардії та для відмежування його від больових відчуттів у ділянці серця й взагалі в грудях, які не є стенокардією.

Наступні симптоми доповнюють клінічну характеристику стенокардії:

1) локалізація болю за грудниною, іррадіація болю в шию, у нижню щелепу й зуби, у ліве плече, у ліву руку, під лопатку;

2) характер болю – давлючий, ниючий, стискаючий; у пацієнта виникає відчуття тяжкості за грудиною;

3) одночасно з нападом стенокардії підвищується артеріальний тиск, обличчя стає блідим, спітнілим;

4) дихання дуже слабе, пульс уповільнюється, серцевий ритм порушується;

5) деколи напад стенокардії може супроводжуватися неприємними відчуттями в епігастральній ділянці, тяжкістю в шлунку, шлунковими кольками, нудотою, печією.

Головною умовою появи нападу стенокардії напруги є фізичне навантаження, фізичне зусилля: ходьба, прискорений рух, підйом у гору, сходами, ходьба після їжі або з важкою ношею. Також стенокардія виникає при значному емоційному напруженні, хвилюванні.

The conditioning of pain by physical effort or emotional stress is manifested in the fact that when the effort or stress is stopped, the pain subsides or disappears within a few minutes, and when the effort or stress is continued or increased, the intensity of the pain increases. The pain occurs suddenly and lasts up to 15 minutes. These features of pain are sufficient to establish a diagnosis of angina pectoris and to distinguish it from pain in the heart area and in general in the chest, which are not angina pectoris.

The following symptoms complement the clinical characteristics of angina pectoris:

1) localization of pain behind the sternum, radiation of pain in the neck, in the lower jaw and teeth, in the left shoulder, in the left arm, under the shoulder blade;

2) nature of pain – pressing, aching, squeezing; the patient has a feeling of heaviness behind the sternum;

3) simultaneously with an attack of angina pectoris, blood pressure rises, the face becomes pale, sweaty;

4) breathing is very weak, the pulse slows down, the heart rhythm is disturbed;

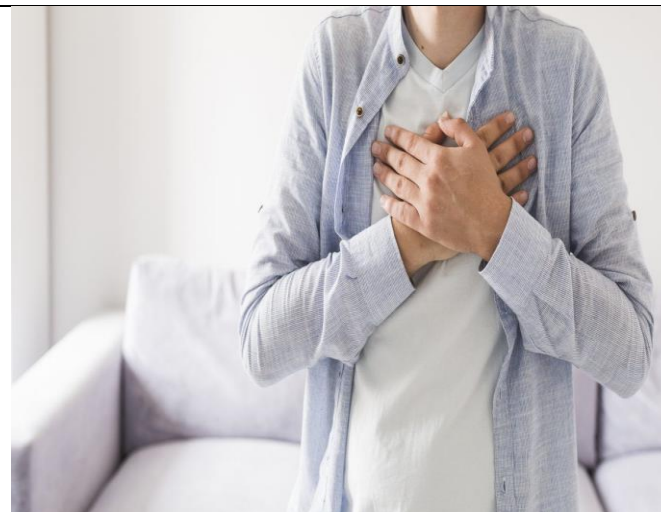
5) sometimes an attack of angina may be accompanied by unpleasant sensations in the epigastric area, heaviness in the stomach, gastric colic, nausea, heartburn.

The main condition for the appearance of an attack of angina pectoris is physical exertion, physical effort: walking, accelerated movement, climbing uphill, stairs, walking after eating or with a heavy load. Also, angina occurs with significant emotional stress, excitement.

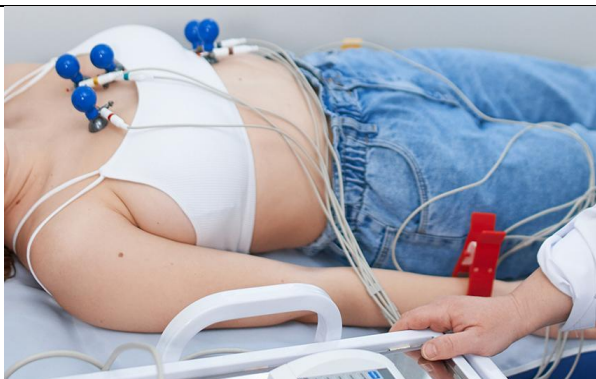
Стенокардія спокою на відміну від стенокардії напруги виникає не у зв'язку з фізичними навантаженнями, а під час відпочинку, частіше ночами, але характеризується такими ж симптомами. При стенокардії спокою серцевий м'яз постійно перебуває в стані ішемії (нестачі кисню). Напади стенокардії спокою пов'язані з духотою в приміщенні або занадто низькою температурою навколишнього повітря, підвищенням артеріального тиску. Стенокардія спокою часто супроводжується відчуттям нестачі повітря, задухою, відчуттям страху смерті. Небезпека стенокардії спокою полягає в тому, що напад стенокардії виникає раптово, несподівано для хворого.

При розпізнаванні стенокардії враховують скарги пацієнта, характер, локалізацію, іррадіацію болю, умови виникнення та тривалість больового нападу.

Angina pectoris of rest, unlike angina pectoris of tension, occurs not in connection with physical exertion, but during rest, more often at night, but is characterized by the same symptoms. With angina at rest, the heart muscle is constantly in a state of ischemia (lack of oxygen). Attacks of angina pectoris at rest are associated with stuffiness in the room or too low ambient air temperature, an increase in blood pressure. Angina of rest is often accompanied by a feeling of lack of air, suffocation, and a feeling of fear of death. The danger of angina at rest lies in the fact that an attack of angina occurs suddenly, unexpectedly for the patient.

When recognizing angina pectoris, the patient's complaints, nature, localization, irradiation of pain, conditions of occurrence and duration of the pain attack are taken into account.

До інструментальних методів діагностики стенокардії належать електрокардіограма (ЕКГ), комп'ютерна томографія (КТ), серцево-судинна магнітно-резонансна томографія (МРТ) тощо.

Лікар-кардіолог призначає спеціальні препарати. Самому призначати ліки не можна, щоб не виникло ускладнень.

Electrocardiogram (ECG), computed tomography (CT), cardiovascular magnetic resonance imaging (MRI), etc. are among the instrumental methods of angina pectoris diagnosis.

A cardiologist prescribes special drugs. It is impossible to prescribe medicine yourself, so that complications do not arise.

Післятекстові завдання Post-text assignments

Завдання 1. *Прослухайте речення. Визначте правильну та неправильну інформації в поданих реченнях (« +» або « –»). У разі неправильної інформації дайте правильну відповідь. Listen to the sentences. Identify the correct and incorrect information in the given sentences (« +» or « –»). If the information is incorrect, give the correct answer.*

1. Стенокардія – напади раптового болю в шлунку.
2. При стенокардії біль постійний і не має чітко вираженого часу виникнення, часу припинення, затихання.
3. За умов виникнення стенокардію поділяють на стенокардію напруги та стенокардію спокою.
4. Стенокардія напруги виникає під час нічного сну та вдень, коли людина відпочиває лежачи.
5. Стенокардія спокою виникає під впливом фізичного навантаження.
6. При стенокардії біль має чітко виражений час виникнення й час припинення, затихання.
7. Головною умовою появи нападу стенокардії напруги є фізичне навантаження, фізичне зусилля.
8. Також стенокардія виникає при значному емоційному напруженні, хвилюванні.
9. При припиненні зусилля чи напруження біль зростає, а при продовженні зусилля біль стихає.
10. Стенокардія спокою на відміну від стенокардії напруги характеризується іншими симптомами.
11. Напади стенокардії спокою пов'язані з духотою в приміщенні або занадто низькою температурою навколишнього повітря, підвищенням артеріального тиску.
12. При стенокардії спокою серцевий м'яз постійно перебуває в стані ішемії (нестачі кисню).
13. Стенокардія спокою часто супроводжується відчуттям нестачі повітря, задихою, відчуттям страху смерті.
14. Лікар-кардіолог не призначає спеціальні препарати при стенокардії.
15. При стенокардії можна самому призначати ліки.
16. Електрокардіограма (ЕКГ), комп'ютерна томографія (КТ), серцево-судинна магнітно-резонансна томографія (МРТ) є інструментальними методами діагностики стенокардії.

Завдання 2. Уставте в речення необхідні прикметники. Користуйтеся словами для довідки. Пам'ятайте, що прикметники узгоджуються з іменниками в роді, числі та відмінку. Прочитайте відновлені речення. Insert the necessary adjectives into the sentences. Use the words for reference. Remember that adjectives agree with nouns in gender, number and case. Read the restated sentences.

Стенокардія – напади ... болю в грудях, ... форма ... хвороби серця. Стенокардія напруги виникає під впливом ... навантаження. Стенокардія спокою виникає під час ... сну та вдень, коли людина відпочиває лежачи. Також стенокардія виникає при ... напруженні, хвилюванні.

Обумовленість болю ... зусиллям чи ... напруженням виявляється в тому, що при припиненні ... зусилля чи ... напруження біль стихає або зникає протягом декількох хвилин, а при продовженні або зростанні ... зусилля чи ... напруження зростає й інтенсивність болю. Одночасно з приступом стенокардії підвищується ... тиск, обличчя стає Деколи напад стенокардії може супроводжуватися ... відчуттями в ... ділянці, тяжкістю в шлунку, ... кольками, нудотою, печією.

Слова для довідки: раптовий, клінічний, ішемічний, фізичний, нічний, значний, емоційний, артеріальний, блідий, спітнілий, неприємний, епігастральний, шлунковий.

Завдання 3. Вставте у речення необхідні дієслова. Використовуйте слова для довідки. Прочитайте відновлений текст. Insert the necessary verbs into the sentences. Use the reference words. Read the restored text.

1. За умов виникнення стенокардію ... на стенокардію напруги та стенокардію спокою.
2. Стенокардія напруги ... під впливом фізичного навантаження.
3. Також стенокардія ... при значному емоційному напруженні, хвилюванні.
4. Стенокардія спокою ... під час нічного сну та вдень, коли людина ... лежачи.
5. При стенокардії біль завжди ... наступними ознаками: 1) ... характер нападу, тобто ... чітко виражений час виникнення і припинення, затихання; 2) ... при певних умовах, обставинах; 3) починає ... або зовсім ... через 1-3 хвилини після прийняття «Нітрогліцерину» .
6. Обумовленість болю фізичним зусиллям чи емоційним напруженням ... в тому, що при припиненні зусилля чи напруження біль ... або ... протягом декількох хвилин, а при продовженні або зростанні зусилля чи напруження ... й інтенсивність болю.
7. Біль ... раптово, ... до 15 хвилин.
8. Стенокардія спокою на відміну від стенокардії напруги ... не у зв'язку з фізичними навантаженнями, але ... такими самими симптомами.

9. Стенокардія спокою часто ... відчуттям нестачі повітря, задихою, відчуттям страху смерті.
10. При розпізнаванні стенокардії ... скарги пацієнта, характер, локалізацію, іррадіацію болю, умови виникнення та тривалість больового нападу.
11. Лікар-кардіолог ... спеціальні препарати.
12. До інструментальних методів діагностики стенокардії ... електрокардіограма, комп'ютерна томограма, серцево-судинна магнітно-резонансна томографія.

Слова для довідки:

поділяти, виникати, відпочивати, характеризуватися, носити, мати, стихати, припинятися, виявлятися, зникати, зростати, тривати, супроводжуватися, враховувати, призначати, належати.

Завдання 4. Відновіть та запишіть відновлені речення. Розкажіть, коли виникають та чим характеризуються стенокардія напруги та стенокардія спокою. *Reconstruct and write the reconstructed sentences. Tell us when they occur and what are the characteristics of exertional angina (angina pectoris) and rest angina (angina pectoris at rest).*

- Стенокардія – ...
- За умов виникнення стенокардію поділяють на ... та на
- Головною умовою появи нападу стенокардії є
- Також стенокардія виникає при
- Стенокардія напруги виникає під впливом
- Стенокардія спокою виникає під час
- Напади стенокардії спокою пов'язані з
- Стенокардія спокою часто супроводжується
- При стенокардії спокою серцевий м'яз постійно перебуває

Завдання 5. Поділіть текст «Стенокардія: форми та ознаки» на смислові частини. Визначте, про що йдеться в кожній частині тексту. Дайте назву кожній частині. *Divide the text «Angina pectoris: forms and signs» into parts. Determine what each part of the text is about. Name each part of the text.*

Завдання 6. Прочитайте частину тексту «Ознаки, що характеризують біль при стенокардії» . Заповніть таблицю «Ознаки болю при стенокардії» , використовуючи інформацію тексту. Розкажіть, якими ознаками характеризується біль при стенокардії, використовуючи інформацію таблиці. Розпочніть свою розповідь наступними реченнями: **Стенокардія – напади раптового болю в грудях, клінічна форма ішемічної хвороби серця. При стенокардії біль завжди характеризується наступними ознаками: ...** . Read part of the text «Symptoms characterizing pain in angina pectoris» . Complete the table «Symptoms of pain in angina pectoris» using the information in the text. Describe the symptoms of angina pectoris pain using the information in the table. Begin your story with the following sentences: **Стенокардія – напади раптового болю у грудях, клінічна форма ішемічної хвороби серця. При стенокардії біль завжди характеризується наступними ознаками: ...** .

Ознаки болю при стенокардії:		

Завдання 7. Прочитайте частину тексту «Симптоми, що доповнюють клінічну характеристику стенокардії» . Заповніть таблицю «Симптоми, що доповнюють клінічну характеристику стенокардії», використовуючи інформацію тексту. Розкажіть про додаткові симптоми, які лікарі також враховують при розпізнаванні стенокардії. Розпочніть свою розповідь наступними реченнями: **Стенокардія – напади раптового болю в грудях, клінічна форма ішемічної хвороби серця. Наступні симптоми доповнюють клінічну характеристику стенокардії: ...** . Read part of the text «Symptoms that complement the clinical characteristics of angina pectoris» . Complete the table «Symptoms that complement the clinical characteristics of angina pectoris» using the information in the text. Tell us about additional symptoms that doctors also take into account when recognizing angina pectoris. Begin your story with the following sentences: **Стенокардія – напади раптового болю в грудях, клінічна форма ішемічної хвороби серця. Наступні симптоми доповнюють клінічну характеристику стенокардії: ...** .

Симптоми, що доповнюють клінічну характеристику стенокардії:				

Завдання 8. Прочитайте подану інформацію. Заповніть таблицю, розподіливши інформацію відповідно до назви стовпчиків: умови виникнення больових нападів, головні симптоми стенокардії (ознаки болю при стенокардії), симптоми, що доповнюють клінічну характеристику стенокардії, додаткові відчуття та скарги пацієнтів. Зважайте на те, що умови виникнення та додаткові відчуття під час нападу болю будуть різнитися в залежності від форми стенокардії! Використовуючи інформацію таблиці, складіть два діалоги: лікаря та хворого

на стенокардію напруги; лікаря та хворого на стенокардію спокою. Пам'ятайте, що при розпізнаванні стенокардії враховують скарги пацієнта, характер болю, локалізацію болю, іррадіацію болю, умови виникнення та тривалість больового нападу, додаткові відчуття та скарги пацієнта. Read the information provided. Fill in the table, dividing the information according to the name of the columns: the conditions for the occurrence of pain attacks, the main symptoms of angina pectoris (signs of pain in angina pectoris), symptoms that complement the clinical characteristics of angina pectoris, additional sensations and complaints of patients. Note that the conditions of occurrence and additional sensations will vary depending on the form of angina! Using the information in the table, compose two dialogues: a doctor and a patient with angina pectoris and a doctor and a patient with angina pectoris at rest. Remember that when recognizing angina pectoris, the patient's complaints, the nature of the pain, the location of the pain, the radiation of the pain, the conditions of occurrence and duration of the pain attack, additional sensations and the patient's complaints are taken into account.

Умови виникнення больового нападу:	Головні симптоми стенокардії (ознаки болю при стенокардії):	Симптоми, що доповнюють клінічну характеристику стенокардії:	Додаткові відчуття і скарги пацієнта:

- біль виникає раптово;
- біль іррадіює в шию, у нижню щелепу й зуби, у ліве плече, у ліву руку, під лопатку;
- біль локалізується за грудниною;
- біль має давлючий, ниючий, стискаючий характер;
- біль має характер нападу (має чітко виражений час виникнення й припинення, затихання);
- біль у грудях;
- біль починає стихати або зовсім припиняється через 1-3 хвилини після прийняття «Нітрогліцерину» ;
- больовий напад виникає та припиняється при певних умовах, обставинах;
- больовий напад триває до 15 хвилин;
- виникає під час значного емоційного напруження, хвилювання;
- виникає під час нічного сну та вдень, коли пацієнт відпочиває лежачи;
- виникає під час фізичного навантаження, фізичного зусилля (під час ходьби, прискороного руху, підйому сходами, угору, ходьба під час ходьби після їди або з важкою ношею);

- дихання в пацієнта слабке, пульс уповільнюється, серцевий ритм порушується;
- напад болю супроводжується відчуттям нестачі повітря, задухою, відчуттям страху смерті;
- напад болю супроводжується неприємними відчуттями в епігастральній ділянці, тяжкістю в шлунку, шлунковими кольками, нудотою, печією;
- напади пов'язані з духотою в приміщенні або занадто низькою температурою навколишнього повітря, підвищенням артеріального тиску;
- одночасно з нападом стенокардії підвищується артеріальний тиск, обличчя стає блідим, спітнілим;
- при припиненні зусилля чи напруження біль стихає або зникає протягом декількох хвилин;
- при продовженні або зростанні зусилля чи напруження зростає й інтенсивність болю;
- у пацієнта виникає відчуття тяжкості за грудиною.

Завдання 9. Відновіть речення, використовуючи інформацію з тексту. Прочитайте та повторіть відновлені речення.
Complete the sentences using information from the text. Read and repeat the reconstructed sentences.

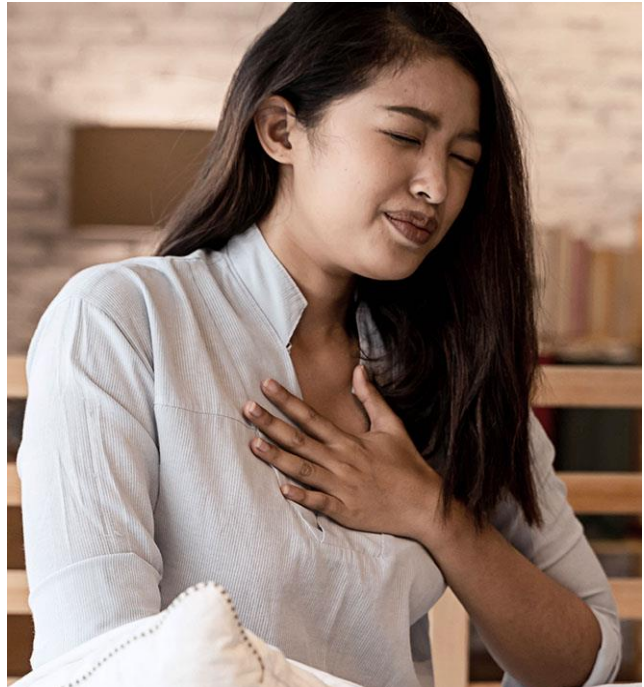
1. Стенокардія – напади раптового болю в грудях, ...
2. За умов виникнення стенокардію поділяють на ... та
3. Стенокардія напруги виникає під впливом
4. Стенокардія спокою виникає під час
5. Головною умовою появи нападу стенокардії напруги є
6. Також стенокардія виникає... .
7. Обумовленість болю фізичним зусиллям чи емоційним напруженням виявляється в тому, що при припиненні зусилля чи напруження біль
8. При продовженні або зростанні фізичного зусилля біль
9. При стенокардії біль локалізується за ..., іррадіює в
10. Біль має ... характер.
11. Деколи напад стенокардії може супроводжуватися
12. Стенокардія спокою характеризується ... симптомами.
13. Стенокардія спокою виникає

14. Напади стенокардії спокою пов'язані з
15. Стенокардія спокою часто супроводжується
16. При стенокардії спокою серцевий м'яз постійно перебуває
17. При розпізнаванні стенокардії враховують
18. Електрокардіограма (ЕКГ), комп'ютерна томографія (КТ), серцево-судинна магнітно-резонансна томографія (МРТ) належать до
19. Самому призначати ліки

Завдання 10. *Складіть план тексту «Стенокардія: форми та ознаки» . Make an outline of the text «Angina pectoris: forms and symptoms» .*

Завдання 11. *Перекажіть текст « Стенокардія: форми та ознаки» за планом. Retell the text «Angina pectoris: forms and symptoms» according to the plan.*

Завдання 12. *Доповніть текст «Стенокардія: форми та ознаки» додатковою інформацією з друкованої літератури чи з інтернету. Підготуйте доповідь-презентацію з теми уроку. Complete the text «Angina pectoris: forms and signs» with additional information from printed literature or the Internet. Prepare a report-presentation on the topic of the lesson.*

Перевірте себе Check yourself

Завдання 1. *Дайте письмові відповіді на запитання. Give written answers to the questions.*

1. Що таке стенокардія?
2. Як поділяють стенокардію за умов виникнення?
3. Під впливом чого виникає стенокардія напруги?
4. Що ще може бути умовою виникнення стенокардії?
5. Коли виникає стенокардія спокою?
6. Якими ознаками завжди характеризується біль при стенокардії?
 - 6.1 Який характер має біль при стенокардії?
 - 6.2 У чому полягає особливість виникнення болювого нападу при стенокардії?
 - 6.3 За яких умов стихає/припиняється біль?
7. У чому полягає обумовленість болю при стенокардії фізичним навантаженням чи емоційним напруженням?
8. Як виникає біль при стенокардії?
9. Скільки тривають болюві відчуття в ділянці серця, обумовлені стенокардією?
10. Які симптоми доповнюють клінічну характеристику стенокардії?
 - 10.1 Де локалізується біль при стенокардії?
 - 10.2 Куди іррадіює біль?
 - 10.3 Якого характеру біль при стенокардії?
 - 10.4 На що ще скаржиться хворий на стенокардію?
 - 10.5 Які дихання, пульс та серцевий ритм у хворого?
 - 10.6 Чим може супроводжуватися болювий напад при стенокардії?
11. У чому полягає відміна виникнення стенокардії спокою в порівнянні з виникненням стенокардії напруги?
- 12.3 чим пов'язані напади стенокардії спокою?
13. Чим супроводжується стенокардія спокою?
14. У чому полягає небезпека стенокардії спокою?
15. Що ви порадите пацієнтові, хворому на стенокардію, щодо лікування.

СТЕНОКАРДІЯ: ФОРМИ ТА ОЗНАКИ
ANGINA PECTORIS: FORMS AND SIGNS
СЛОВНИК
DICTIONARY

Артеріальний (-а, -е, -і)	Arterial
Блідий (-а, -е, -і)	Pale
Важкий (-а, -е, -і)	Heavy
Взагалі	In general
Виникати	To arise
Виникнення	Occurrence
Виявлятися (у тому, що ...)	Manifests (itself in...)
Відмежування	Separation
Відміна	Difference
Відпочинок	Rest
Відчувати	Feel
Відчуття	Feeling
Вплив	Influence
Враховувати (брати до уваги)	To take into account of
Встановлення	Establishing
Встановлювати	Establish, install
Головний (-а, -е, -і)	Main
Дихання	Breath
Діагноз	Diagnosis
Діагностика	Diagnostics
Ділянка	Area, region
Духота	Stuffiness
Емоційний (-а, -е, -і)	Emotional
Епігастральний (-а, -е, -і)	Epigastric
Задуха	Stuffiness
Затихання	Relief, subsidence
Затихати	Calm down, subside
Значний (-а, -е, -і)	Significant, great
Зростання	Increase
Зростати	Increase
Зусилля	An effort
Інструментальний (-а, -е, -і)	Instrumental
Інтенсивність	Intensity
Іррадіація	Irradiation
Іррадіювати	To irradiate
Ішемічний (-а, -е, -і)	Ischemic
Ішемія	Ischemia

Їда	Eating
Їжа	Food
Кисень (ч. р.)	Oxygen
Клінічний (-а, -е, -і)	Clinical
Колька	Colic
Лежати	To lie, lie down
Локалізація	Localization
Локалізуватися	Localize
М'яз	Muscle
Навантаження	Load
Напад	Attack
Напруга	Tension, stress
Напруження	Tension, exertion
Напружуватися	To tense up, exert oneself
Небезпека	Danger
Неприємний (-а, -е, -і)	Unpleasant, disagreeable
Несподівано	Suddenly, unexpectedly
Нестача	Lack
Низький (-а, -е, -і)	Low
Ніч (ж. р.)	Night
Ноша	Burden
Обличчя	Face
Обумовленість	Conditionality
Ознака	Sign
Особливість	Peculiarity, feature
Певний (-а, -е, -і)	Certain
Перебувати (у стані)	To be (in a state)
Печія	Heartburn
Підвищення	Increase
Підвищуватися	To rise
Підійматися	Go up, to climb up
Підйом	Lift
Повітря (с. р.)	Air
Порушення	Violation
Порушувати	Violate
Працівник	Employee
Препарат	Preparation
Приймання (прийняття)	Acceptance
Приміщення	Rooms
Припинення	Termination
Припиняти(ся)	Cease, stop
Продовження	Continuation

Ритм	Rhythm
Розпізнавати	Identify
Рух	Movement
Рухатися	Move
Скарга	Complaint
Скаржитися	Complain
Смерть (ж. р.)	Death
Сон	Sleep
Спеціальний (-а, -е, -і)	Special
Спокій	Rest
Стенокардія	Angina pectoris
Страх	Fear
Сходи (мн.)	Stairs
Такий (такий самий)	The same
Тиск	Pressure
Тривалість	Duration
Тривати	To last
Тяжкість	Heaviness
Умова	Condition
Уповільнення	Deceleration
Уповільнюватися	To slow down
Ускладнення	Complication
Фізичний (-а, -е, -і)	Physical
Характеристика	Characteristic
Хвилювання	Excitement
Хвилюватися	To worry
Хвороба	Disease
Ходити	Walk
Ходьба	Walking
Частіше	More often

УРОК 3 БІЛЬ У СЕРЦІ HEARTACHE

Дотекстові завдання Pre-text tasks

Завдання 1. *Поставте наголос у словах і прочитайте їх. Put stress on the words and read them.*

Серце, різноманіття, колоти, стискати, пекти, нити, пронизувати, локалізація, іррадіація, плече, рука, шия, щелепа, живіт, лопатка, дихання, навантаження, спокій, їжа, лікування, захворювання, грудина, задишка, кашель, повітря, хворий, фіксування, висновок, діагностувати.

Завдання 2. *З'ясуйте за словником значення медичних термінів. Find out the meaning of medical terms from the dictionary.*

Ангіозний біль, кардіалгія, інфаркт міокарда, знеболювальні препарати, кровопостачання, ревматизм, кардіолог, кардіохірург, симптом, ЕКГ (електрокардіограма)

Завдання 3. *Визначте рід іменників. Determine the gender of nouns.*

Чоловічий рід (він)	Жіночий рід (вона)	Середній рід (воно)
мікроорганізм	отрута	захворювання

Слова: людина, серце, ділянка, плече, рука, живіт, щелепа, лопатка, день, дихання, спокій, їжа, лікування, біль, симптом, захворювання, грудина, задишка, інфаркт, міокард, стрес, причина, підозра, кардіолог, навантаження, фахівець, доба, пацієнт, хвороба, діагноз.

Завдання 4. *Утворіть від поданих прикметників іменники з суфіксом -ість. Form nouns with the suffix -ist from the given adjectives.*

Зразок: *сухий – сухість*

Швидкий –

Свіжий –

Різнманітний –

Емоційний –
 Тривалий –
 Невідкладний –
 Досвідчений –
 Докладний –

Завдання 5. *Узгодьте слова (прикметники і іменники) в правій і лівій колонках. Match the words (adjectives and nouns) in the right and left columns.*

прикметники	іменники
Дихальний	клітка
Невеликий	навантаження
Грудний	біль
Нижній	допомога
Фізичний	ділянка
Невідкладний	повітря
Сильний	хвороба
Швидкий	характер
Свіжий	ритм
Нападоподібний	щелепа
Серйозний	стан

Завдання 6. *Утворіть дієслова від іменників. Form verbs from nouns.*

Іменники	Дієслова
Видалення	Видалити
Біль	
Локалізація	
Іррадіація	
Зміна	
Рух	
Прийом	
Захворювання	
Порушення	
Загострення	
Послаблення	
Виклик	
Виникнення	

Скарга	
Кашель	
Обстеження	
Використання	
Фіксування	
Лікування	

Завдання 7. Утворіть від іменників форму множини. *Make the nouns plural.*

Однина	Множина
клітина	клітини

Слова: людина, ділянка, плече, щелепа, день, рух, їжа, ділянка, симптом, кашель, нога, повітря, лікар, група, пацієнт, фахівець, кардіолог, причина, хвороба, діагноз.

Завдання 8. Від дієслів теперішнього часу утворіть дієслово минулого та майбутнього часу. *From the verbs of the present tense, form a verb of the past and future tense.*

Зразок: використовувати – використати

Слова: лікувати, приймати, викликати, порушувати.

Завдання 9. Доберіть до поданих дієслів видові пари. *Choose the appropriate pairs for the given verbs.*

Зразок: лікувати –вилікувати

НДВ	ДВ
Казати	
Розливатися	
З'являтися	
Ділити	
Зникати	
Загострюватися	
Послабляти	
Садити	
Розчиняти	
Викликати	

Розрізняти	
Виникати	
Приймати	
Звертатися	
Знімати	
Описувати	
Призначати	

Завдання 10. Заповнити таблицю. *Fill in the table.*

Називний відмінок	Місцевий відмінок
Живіт	у животі
Невелика ділянка	
Грудна клітина	
Рука	
Шия	
Щелепа	
Лопатка	
Грудина	
Свіже повітря	
Лікарня	
Міокард	
Загрудинна ділянка	
Ліва рука	

Текст для читання
БІЛЬ У СЕРЦІ

Навряд чи є людина, яка ніколи не казала: «У мене болить серце». Біль у серці вирізняється різноманіттям: коле, стискає, пече, ниє, тягне, пронизує. Він може локалізуватися в невеликій ділянці або розливатися по всій грудній клітці, віддавати в плече, руку, шию, нижню щелепу, живіт, під лопатку. Він може з'являтися лише на кілька хвилин або тривати годинами чи днями. Його характер може змінюватися при диханні, рухах руками або зміні пози. Іноді він виникає при фізичному або емоційному навантаженні, іноді – у стані спокою або після прийому їжі. Причинами болю в області серця можуть бути як невідкладні стани, що вимагають термінового лікування, так і хронічні захворювання.

Біль у грудях можна умовно поділити на істинний (ангіозний) біль у серці та кардіалгію, яка є симптомом інших захворювань. Ангіозний біль з'являється при фізичному навантаженні або емоційному напруженні. Такий біль зазвичай зникає в стані спокою. При ангінозному болю здається, що за грудиною щось стискається, може віддавати в ліве плече, руку, під лопатку, у нижню щелепу й часто супроводжується задишкою. Дуже сильний біль, що пече, стискає за

Text for reading
HEARTACHE

There is hardly a person who has never said: «My heart aches». A heartache is characterized by diversity: it stabs, squeezes, burns, aches, pulls, pierces. It can be localized in a small area or spill over the entire chest, give in the shoulder, arm, neck, lower jaw, stomach or under the shoulder blade. It can appear only for a few minutes or last for hours or days. Its character can change with breathing, hand movements or changing posture. Sometimes it occurs during physical or emotional stress, sometimes – at rest or after eating. The causes of heartache can be both acute states that require urgent treatment and chronic diseases.

Chest pain can be conventionally divided into true (angiogenic) heart pain and cardialgia, which is a symptom of other diseases. Angina pain appears during physical exertion or emotional stress. Such pain usually disappears in a state of rest. With angina pain, it seems that something is squeezing behind the sternum, it can give in the left shoulder, arm, under the shoulder blade, in the lower jaw and is often accompanied by shortness of breath. Very strong pain that burns, squeezes behind the sternum or to the left of it is one of the symptoms of a

грудиною або зліва від неї – це один із симптомів інфаркту міокарда. Ангіозний біль має нападopodobний характер. Інші симптоми такого болю – задишка, порушення дихального ритму.

Кардіалгії – це колючий, ниючий біль тривалого характеру. Причиною кардіалгій є хвороби серця ревматичного характеру. Пацієнт скаржиться, що протягом тривалого часу болить серце: коле, нисє, біль загострюється при кашлі й просто при глибокому диханні. Знеболювальні препарати можуть послабити больові відчуття.

Причини болю в серці. Біль у серці є найбільш частим приводом для виклику швидкої допомоги або негайного візиту до лікаря. До приїзду швидкої хворого потрібно посадити так, щоб ноги звисали. У положенні лежачи серцю працювати набагато важче. Хворому потрібне свіже повітря (варто відчинити вікно).

Що робити, якщо болить серце? Перш за все, звернутися до фахівця (кардіолога, кардіохірурга) і зробити обстеження для встановлення причин появи болю в серці. ЕКГ – обов'язковий метод обстеження при будь-якій підозрі на серцеві захворювання. Лікарі також використовують стрес-ЕКГ – фіксування даних під час

myocardial infarction. Angina pain has an attack-like character. Other symptoms of such pain are shortness of breath, respiratory rhythm disturbances.

Cardialgia is a stabbing, aching pain of a long duration. Cardialgias are caused by rheumatic heart diseases. The patient complains that his / her heart hurts for a long time: it stabs, aches, the pain worsens with coughing and even with deep breathing. Painkillers can relieve pain.

Causes of heartache. Heartache is the most frequent reason for calling an ambulance or an immediate visit to the doctor. Before the arrival of the ambulance, the patient should be seated so that the legs hang down. It is much harder for the heart to work in a lying position. The patient needs fresh air (the window must be opened).

What to do if the heart aches? First of all, contact a specialist (cardiologist, cardiac surgeon) and undergo an examination to determine the causes of heart pain. ECG is a mandatory examination method for any suspicion of heart disease. Doctors also use a stress-ECG – recording data during physical exertion, as well as a Holter ECG, when a cardiogram is taken during the day and night.

<p>фізичних навантажень, а також ЕКГ за Холтером, коли кардіограма знімається протягом доби.</p> <p>Досвідчені кардіологи знають, що досить точні висновки можна зробити, уважно вислухавши пацієнта. При болю в серці, людина не може детально описувати свої відчуття. Якщо пацієнт чудово пам'ятає всі свої больові відчуття, але описує їх скупо і неохоче, є великі шанси діагностувати серйозну хворобу серця.</p> <p>Після того, як діагноз встановлений, кардіолог призначить курс лікування.</p>	<p>Experienced cardiologists know that fairly accurate conclusions can be made by carefully listening to the patient. When a person describes his / her feelings in detail, this cannot be the case of heartache. If the patient perfectly remembers all the pain sensations, but describes them sparingly and reluctantly, there are great chances of diagnosing a serious heart disease.</p> <p>After the diagnosis is established, the cardiologist will prescribe a course of treatment.</p>
---	--

Післятекстові завдання

Post-text tasks

Завдання 1. Прочитайте речення. Поставте запитання до виділених слів. *Read the sentences. Ask questions about the highlighted words.*

1. Біль загострюється **при кашлі та просто при глибокому диханні**.
2. Характер болю може змінюватися **при диханні, рухах руками або зміні пози**.
3. Причинами болю в ділянці серця можуть бути як **невідкладні стани, що вимагають термінового лікування, так і хронічні захворювання**.
4. Ангіозний біль зникає **в стані спокою**.
5. Ангіозний біль має **нападоподібний характер**.
6. **Кардіалгії** – це колючий, ниючий біль тривалого характеру.
7. **Причиною кардіалгій** є хвороби серця ревматичного характеру.
8. Пацієнт скаржиться, що **протягом тривалого часу болить серце: коле, ниє, біль загострюється при кашлі та просто при глибокому диханні**.
9. **Знеболювальні препарати** можуть послабити больові відчуття.
10. **ЕКГ** – обов'язковий метод обстеження при будь-якій підозрі на серцеві захворювання.

Завдання 2. Запишіть слова, що в дужках, у правильній відмінковій формі. *Write the words in brackets in the correct case form.*

1. Біль у серці може локалізуватися в (невелика ділянка) або розливатися по всій грудній клітці, віддавати в (плече, рука, шия, нижня щелепа, живіт), під (лопатка).
2. Характер болю в серці може змінюватися при (дихання).
3. Ангіозний біль з'являється при (фізичне навантаження) або (емоційне напруження).
4. Ангіозний біль зазвичай зникає в (стан спокою).
5. Ангіозний біль може віддавати в (ліве плече, рука), під (лопатка), у (нижня щелепа) й часто супроводжується (задишка).
6. Якщо болить серце, треба звернутися до (фахівець).
7. Досвідчені кардіологи знають, що досить точні висновки можна зробити, уважно вислухавши (пацієнт).

Завдання 3. Допишіть відмінкові закінчення в словосполученнях і вкажіть відмінок. *Add the case endings in the phrases and indicate the case.*

Зразок: Біль у (груди) – біль у грудях
Виникати в стані (спокій)

Виникати після (прийом їжі)
Вимагати (термінове лікування)
Симптом (інфаркт міокарда)
Загострюватися при (кашель)
Візит до (лікар)
Під час (фізичні навантаження)

Завдання 4. *Доберіть за змістом відповідні прийменники. Choose the appropriate prepositions according to their content.*

1. Біль ... серці вирізняється різноманіттям.
2. Біль у серці може розливатися ... всій грудній клітці.
3. Біль у серці виникає ... фізичному або емоційному навантаженні.
4. При ангінозному болю здається, що ... грудиною щось стискається.
5. Біль у серці є найбільш частим приводом ... виклику швидкої допомоги.

Завдання 5. *Прочитайте мінітекст. Доберіть до нього заголовок. Підготуйтеся до переказу. Read the mini-text. Choose a title for it. Prepare for the transfer.*

Біль у серці вирізняється різноманіттям: коле, стискає, пече, ние, тягне, пронизує. Він може локалізуватися в невеликій ділянці або розливатися по всій грудній клітці, віддавати в плече, руку, шию, нижню щелепу, живіт, під лопатку. Він може з'являтися лише на кілька хвилин або тривати годинами чи днями. Його характер може змінюватися при диханні, рухах руками або зміні пози. Іноді він виникає при фізичному або емоційному навантаженні, іноді – у стані спокою або після прийому їжі. Причинами болю в ділянці серця можуть бути як невідкладні стани, що вимагають термінового лікування, так і хронічні захворювання.

Завдання 6. *Дайте стверджувальну або заперечну відповідь. Give an affirmative or negative answer.*

1. Біль у серці не вирізняється різноманіттям.
2. Біль у серці локалізується тільки в невеликій ділянці.
3. Біль у серці може віддавати в скроню.
4. Біль у серці може з'являтися лише на кілька хвилин або тривати годинами чи днями.
5. Характер болю в серці може змінюватися при диханні, рухах руками або зміні пози.
6. Причинами болю в ділянці серця можуть бути як невідкладні стани, що вимагають термінового лікування, так і хронічні захворювання.
7. Ангіозний біль зазвичай зникає при фізичному навантаженні.
8. Ангіозний біль супроводжується нудотою.

9. Ангіозний біль має нападopodobний характер.
10. Кардіалгії – це колючий, ниючий біль тривалого характеру.
11. Знеболювальні препарати не можуть послабити больові відчуття при кардіалгії.
12. Біль у серці є найбільш частим приводом для виклику швидкої допомоги або негайного візиту до лікаря.
13. До приїзду швидкої хворого потрібно покласти в ліжку.
14. ЕКГ – обов'язковий метод обстеження при будь-якій підозрі на серцеві захворювання.

Завдання 7. Прочитайте мінітекст. Випишіть із нього всі іменники чоловічого, жіночого та середнього роду. *Read the mini-text. Write all masculine, feminine and neuter nouns from it.*

Біль у грудях можна умовно поділити на істинний (ангіозний) біль у серці та кардіалгію, яка є симптомом інших захворювань. Ангіозний біль з'являється при фізичному навантаженні або емоційному напруженні. Такий біль зазвичай зникає в стані спокою. При ангіозному болю здається, що за грудиною щось стискається, може віддавати в ліве плече, руку, під лопатку, у нижню щелепу та часто супроводжується задишкою. Дуже сильний біль, що пече, стискає за грудиною або зліва від неї – це один із симптомів інфаркту міокарда.

Завдання 8. Замініть речення синонімічними конструкціями з дієсловами-зв'язками *бути, служити, називатися, представляти собою*. *Replace the sentences with synonymous constructions with the linking verbs to be, to serve, to be called, to represent yourself.*

1. Стрес-ЕКГ – фіксування даних під час фізичних навантажень.
2. ЕКГ – обов'язковий метод обстеження при будь-якій підозрі на серцеві захворювання.
3. ЕКГ за Холтером – це кардіограма, що знімається протягом доби.
4. Кардіалгія – це біль у серці, який є симптомом інших захворювань.
5. Хвороби серця ревматичного характеру – це причини кардіалгій.

Завдання 9. Користуючись інформацією з тексту, закінчить речення. *Using information from the text, complete the sentences.*

1. Причинами болю в ділянці серця можуть бути
2. Біль у грудях можна умовно поділити на
3. При ангіозному болю здається, що
4. Дуже сильний біль, що пече, стискає за грудиною або зліва від неї – це ...
5. Кардіалгії – це

6. Причиною кардіалгій є
7. Біль у серці є найбільш частим приводом для виклику
8. До приїзду швидкої хворого потрібно
9. ЕКГ – обов’язковий метод обстеження при
10. Досвідчені кардіологи знають, що досить точні висновки можна зробити,

Завдання 10. *Вставте в речення прикметники, які підходять за змістом. Insert adjectives that fit the meaning into the sentences.*

1. Біль у серці може локалізуватися в ... ділянці.
2. Біль у серці може віддавати в ... щелепу.
3. Причинами болю в області серця можуть бути як ... стани, що вимагають термінового лікування, так і ... захворювання.
4. Ангіозний біль з’являється при ... навантаженні або ... напруженні.
5. Ангіозний біль має ... характер.
6. Порушення ... ритму – це симптом ангінозного болю.
7. Причиною кардіалгій є хвороби серця ... характеру.
8. При кардіалгії біль загострюється під час ... дихання.
9. Хворому потрібне ... повітря.
10. ЕКГ – ... метод обстеження при будь-якій підозрі на серцеві захворювання.

Завдання 11. *Прочитайте мінітекст. Доберіть із довідки дієслова за змістом. Read the mini-text. Choose the verbs from the help according to their meaning.*

Біль у грудях можна умовно ... на істинний (ангіозний) біль у серці та кардіалгію, яка є симптомом інших захворювань. Ангіозний біль ... при фізичному навантаженні або емоційному напруженні. Такий біль зазвичай ... у стані спокою. При ангінозному болю ..., що за грудиною щось ..., може ... у ліве плече, руку, під лопатку, у нижню щелепу й часто ... задишкою. Дуже сильний біль, що пече, стискає за грудиною або зліва від неї – це один із симптомів інфаркту міокарда.

Довідка: поділити, з’являтися, зникати, здаватися, стискатися, віддавати, супроводжуватися.

Завдання 12. *Запишіть слова та словосполучення в місцевому відмінку. Write down the words and phrases in the local case.*

Називний відмінок (в.1)	Місцевий відмінок (в.6)
Серце	У серці
Невелика ділянка	
Грудна клітка	
Дихання	

Грудина	
Спокій	
Лікар	
Підозра	

Перевірте себе
Check yourself

Дайте відповіді на запитання. Answer the questions.

1. Біль якого характеру виникає при захворюваннях серця?
2. Де локалізується біль при захворюваннях серця?
3. Куди іррадіює біль у серці?
4. Скільки може тривати біль у серці?
5. Які причини болю в серці ви знаєте?
6. Які бувають болі в серці?
7. Що таке ангінозні болі
8. Коли з'являються і зникають ангінозні болі?
9. Куди іррадіює ангінозний біль?
10. Який головний симптом інфаркту міокарда?
11. Ангінозний біль постійний чи нападopodobний?
12. Що таке кардіалгії?
13. Чи знімають біль при кардіалгії знеболювальні препарати?
14. Як допомогти пацієнту поки не приїхала швидка допомога?
15. Що таке ЕКГ?
16. Що таке стрес-ЕКГ?
17. Як знімається ЕКГ за Холтером?

Біль у серці
Heartache

Словник
Dictionary

Ангінозний	Anginous
Видалення	Removal
Виклик	Challenge
Викликати	Cause
Використання	Using
Виникнення	Occurrence
Висновок	Conclusion
Діагностувати	Diagnose
Ділянка	Area
Доба	Era
Докладний	Detailed
Досвідчений	Experienced
Електрокардіограма	Electrocardiogram
Емоційний	Emotional
Звертатися	Address
Зміна	Change
Знеболювальний (препарат)	Pain reliever (drug)
Знімати	Remove
Інфаркт міокарда	Myocardial infarction
Кардіалгія	Cardialgia
Колоти	Stab
Кровопостання	Blood supply
Невідкладний	Pressing
Нити	Whine
Обстеження	Examination
Описувати	Describe
Пекти	Bake
Підозра	Suspicion
Повітря	Air
Порушення	Violation
Послаблення	Weakening
Призначати	Appoint
Причина	Reason
Пронизувати	To pierce

Ревматизм	Rheumatism
Різноманіття	Diversity
Розливатися	Overflow
Розрізняти	Distinguish
Розчиняти	Open
Рух	Movement
Свіжий	Caller
Стискати	Press
Тривалий	Long
Тривати	Last
Фахівець	Specialist
Фіксування	Fixation
Хронічний	Chronic
Швидкий	Fast

**ЗАХВОРЮВАННЯ ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ
DISEASES OF THE RESPIRATORY TRACT
УРОК 4**

**ОБСТРУКТИВНИЙ БРОНХІТ: ФОРМИ, ПРИЧИНИ, СИМПТОМИ ТА
ЛІКУВАННЯ
OBSTRUCTIVE BRONCHITIS: FORMS, CAUSES, SYMPTOMS AND
TREATMENT**

**Дотекстові завдання
Pre-text assignments**

Завдання 1. *Прочитайте слова. Перекладіть незнайомі слова. Read the words. Translate unfamiliar words.*

Обструкція, обструктивний бронхіт, слиз, гострий обструктивний бронхіт, хронічний обструктивний бронхіт, задишка, слизова оболонка, запалення, запальний процес, мокротиння, пом'якшуватися, відділення, безбарвний, гострі респіраторні вірусні інфекції (ГРВІ), ослаблення, пітливість, утруднений, відходження, хрипи, свистячий, в'язке мокротиння, лікар-пульмонолог, протизапальний, інгаляції, вібраційний масаж.

Завдання 2. *Вставте в речення деякі слова та словосполучення із завдання 1. відповідно до змісту. Fill in some words and phrases from Task 1 into sentences according to the content.*

1. Слово _____ походить від латинського слова «obstructio», що означає «перешкода».
2. Розрізняють дві форми обструктивного бронхіту: _____ та _____.
3. У хворого, крім сильної задишки, активно виділяється _____ разом із кашлем.
4. На початковому етапі захворювання кашель досить сухий, але через деякий час він починає _____.
5. Причиною серйозного ураження органів дихання можуть стати ускладнення після _____ (ГРВІ).
6. Обструктивний бронхіт характеризується сильною _____ та збільшенням _____ при будь-якому фізичному навантаженні.
7. При обстеженні лікар звертає увагу на стійкі вологі _____, жорстке дихання, яке вислуховується без інструментальних засобів, а також _____ видих.
8. При обструктивному бронхіті лікар- _____ призначає _____, _____ масаж, _____ препарати.

Завдання 3. Утворіть іменники від дієслів. *Form nouns from verbs.*

Зразок. Хворіти – захворювання.

Лікувати – _____

Пом'якшувати – _____

Відділяти – _____

Переохолоджувати – _____

Ускладнювати – _____

Потрапляти – _____

Обстежувати – _____

Усувати – _____

Відходити – _____

Завдання 4. Напишіть ступені порівняння прикметників. *Write degrees of comparison of adjectives*

Малий – _____ - _____

Частий – _____ - _____

Сильний – _____ - _____

Високий – _____ - _____

Складний – _____ - _____

Гарний – _____ - _____

Завдання 5. Прочитайте слова та словосполучення. Перекладіть незнайомі слова. Знайдіть антонімічні слова та словосполучення. *Read the words and phrases. Translate unfamiliar words. Find antonymous words and phrases*

Активність, важкий, збільшуватися, жорсткий, гірший, період загострення, пасивність, період ремісії, підвищуватися, мокрий кашель, слабкий, сухий кашель, сильний, зменшуватися, кращий, знижуватися, легкий, м'який.

Завдання 6. Замініть виділені слова антонімічними. *Replace the highlighted words with antonyms.*

1. Закупорка дихальних шляхів слизом призводить до **слабкої** задишки в хворого при **найбільшій** фізичній **пасивності**.

2. Спочатку кашель досить **вологий**, але через деякий час він пом'якшується та починає супроводжуватися відділенням мокротиння білого кольору (або безбарвного).

3. Переохолодження тіла або гострі респіраторні вірусні інфекції (ГРВІ) можуть спричинити настання *періоду ремісії* хвороби.
4. Обструктивний бронхіт характеризується сильною задишкою та *зменшенням* пітливості при будь-якому фізичному навантаженні
5. При обстеженні лікар звертає увагу на стійкі вологі хрипи, *м'яке* дихання, яке вислуховується без інструментальних засобів.
6. Вібраційний масаж – впливає на в'язкість мокротиння, стимулює його *гірше* відходження.

Текст для читання

**ОБСТРУКТИВНИЙ БРОНХІТ: ФОРМИ,
ПРИЧИНИ, СИМПТОМИ ТА ЛІКУВАННЯ**

Найчастішим захворюванням дихальної системи є бронхіт, який у разі неправильного або несвоєчасного лікування може перерости у важку форму – гострий обструктивний бронхіт. Обструктивний бронхіт – це форма бронхіту, викликана закупоркою дихальних шляхів слизом, що призводить до сильної задишки у хворого при найменшій фізичній активності. Слово «обструкція» походить від латинського слова «obstructio», що означає – «перешкода». Обструктивний бронхіт має дві форми: гостру та хронічну.

Форми обструктивного бронхіту. Гостра форма обструктивного бронхіту – форма захворювання, яка характеризується гострим запальним процесом слизових оболонок бронхів. У хворого, крім сильної задишки, активно виділяється мокротиння разом із кашлем. На початковому етапі захворювання кашель досить сухий, але через деякий час він пом'якшується та починає супроводжуватися відділенням мокротиння білого кольору (або безбарвного). Кашель може тривати кілька тижнів і може навіть стати сильнішим

Text for reading

**OBSTRUCTIVE BRONCHITIS: FORMS, CAUSES,
SYMPTOMS AND TREATMENT**

The most common disease of the respiratory system is bronchitis, which in the case of incorrect or untimely treatment can develop into a severe form – acute obstructive bronchitis. Obstructive bronchitis is a form of bronchitis caused by blockage of the respiratory tract with mucus, which leads to severe shortness of breath in the patient at the slightest physical activity. The word «obstruction» comes from the Latin word “obstructio”, which means «obstacle». Obstructive bronchitis has two forms: acute and chronic.

Forms of obstructive bronchitis. The acute form of obstructive bronchitis is a form of the disease characterized by an acute inflammatory process of the mucous membranes of the bronchi. In addition to severe shortness of breath, the patient actively secretes sputum along with coughing. At the initial stage of the disease, the cough is quite dry, but after a while it softens and begins to be accompanied by white (or colorless) sputum discharge. The cough may last for several weeks and may even become stronger.

<p>Хронічна форма обструктивного бронхіту супроводжується, крім сильної задишки, глибоким кашлем, який безперервно триває від двох-трьох місяців, може тривати навіть довше. Кашель проявляється вранці та супроводжується сильним відхаркуванням мокротиння. При хронічному бронхіті у хворого чергуються періоди загострення хвороби та ремісії. Переохолодження тіла або гострі респіраторні вірусні інфекції (ГРВІ) можуть спричинити загострення хвороби.</p>	<p>The chronic form of obstructive bronchitis is accompanied, in addition to severe shortness of breath, by a deep cough that lasts continuously for two to three months and can last even longer. The cough manifests itself in the morning and is accompanied by strong expectoration of sputum. With chronic bronchitis, the patient has alternating periods of disease exacerbation and remission. Overcooling of the body or acute respiratory viral infections (ARVI) can cause exacerbation of the disease.</p>
<p>Причини розвитку обструктивного бронхіту. Основний фактор, що сприяє виникненню обструктивного бронхіту, – вплив вірусної інфекції. Причиною серйозного враження органів дихання можуть стати ускладнення після гострої респіраторної вірусної інфекції (ГРВІ), грипу, потрапляння в ослаблений організм бактерій, куріння, алергічні реакції.</p>	<p>Causes of obstructive bronchitis. The main factor contributing to the occurrence of obstructive bronchitis is the influence of a viral infection. Complications after an acute respiratory viral infection (ARVI), flu, entry of bacteria into a weakened body, smoking, allergic reactions can be the cause of serious damage to the respiratory organs.</p>
<p>Симптоми обструктивного бронхіту. Окрім загальних симптомів, які характерні для всіх форм бронхіту (температура стає вищою, кашель, головний біль), обструктивний бронхіт характеризується сильною задишкою та збільшенням пітливості при будь-якому фізичному навантаженні. Хворий скаржиться на вологий кашель із утрудненим відходженням</p>	<p>Symptoms of obstructive bronchitis. In addition to the general symptoms that are characteristic of all forms of bronchitis (high body temperature, cough, headache), obstructive bronchitis is characterized by severe shortness of breath and increased sweating with any physical exertion. The patient complains of a wet cough with difficult sputum discharge, which is bothersome during the day, especially</p>

мокротиння, що турбує протягом дня, особливо посилюється вночі та вранці. Кількість мокротиння збільшується вранці, вона відокремлюється краще, ніж у інший час доби, має ознаки застійних явищ, неприємний запах і гіркуватий присмак. При обстеженні лікар звертає увагу на стійкі вологі хрипи, жорстке дихання, яке вислуховується без інструментальних засобів, а також свистячий видих.

Лікування обструктивного бронхіту. Лікування обструктивного бронхіту полягає в усуненні запалення та симптомів захворювання, у тому числі і застійних явищ. Лікування триває не тільки в період загострення захворювання, але й у період ремісії. У гострий період лікар-пульмонолог призначає:

- лікарські препарати, що знімають спазм, розслаблюють стінки бронхів;
- протизапальні препарати;
- препарати, що розріджують в'язке мокротиння та полегшують його відходження, покращують роботу бронхів;
- інгаляції при обструктивному бронхіті з ліками, які призначив лікар;
- вібраційний масаж – впливає на в'язкість мокротиння, стимулює його кращому відходженню.

worse at night and in the morning. The amount of sputum increases in the morning, it separates better than at other times of the day, has signs of stagnation, unpleasant smell and bitter taste. During the examination, the doctor pays attention to persistent moist rales, hard breathing, which can be heard without instruments, as well as whistling exhalation.

Treatment of obstructive bronchitis. Treatment of obstructive bronchitis consists in eliminating inflammation and symptoms of the disease, including congestion. Treatment continues not only in the period of exacerbation of the disease, but also in the period of remission. During the acute period, a pulmonologist prescribes:

- medicines that relieve spasm, relax the bronchial walls;
- anti-inflammatory drugs;
- drugs that thin viscous sputum and facilitate its discharge, improve bronchial function;
- inhalations for obstructive bronchitis with medicines prescribed by the doctor;
- vibration massage – affects the viscosity of sputum, stimulates its better discharge.

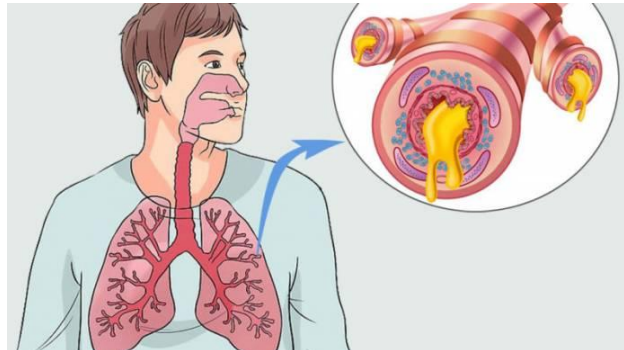
Післятекстові завдання

Post-text assignment

Завдання 1. *Прослухайте речення. Визначте правильну та неправильну інформації в поданих реченнях (« +» або « -»). У разі неправильної інформації дайте правильну відповідь. Listen to the speech. Recognize the correct and incorrect information in the submissions (“+” or “-”). If there is incorrect information, give the correct answer.*

1. Найчастішим захворюванням дихальної системи є запалення легенів, що в разі неправильного або несвоєчасного лікування може перерости у важку форму – гострий обструктивний бронхіт.
2. Обструктивний бронхіт – це форма бронхіту, викликана закупоркою дихальних шляхів слизом.
3. Слово «обструкція» походить від латинського слова «obstructio», що означає «запалення».
4. Існують дві форми обструктивного бронхіту: гостра та хронічна.
5. Гостра форма обструктивного бронхіту – форма захворювання, яка характеризується гострим запальним процесом слизових оболонок бронхів.
6. На початковому етапі захворювання кашель досить мокрий.
7. Кашель супроводжується відділенням мокротиння білого кольору (або безбарвного).
8. Хронічна форма обструктивного бронхіту супроводжується, окрім сильної задишки, глибоким кашлем.
9. При хронічному бронхіті у хворого чергуються періоди загострення хвороби і ремісії.
10. Основною причиною обструктивного бронхіту є переохолодження.
11. Обструктивний бронхіт характеризується сильною задишкою та збільшенням пітливості при будь-якому фізичному навантаженні.
12. Кількість мокротиння збільшується ввечері.
13. При обстеженні лікар звертає увагу на стійкі вологі хрипи, жорстке дихання.
14. У гострий період лікар-пульмонолог призначає лікарські препарати, що знімають спазм та запаморочення.

Завдання 2. Подивіться на малюнок. Подумайте та скажіть, що таке обструктивний бронхіт? Look at the picture. Think and say what is obstructive bronchitis?

Завдання 3. Заповніть таблицю. Розкажіть про основні симптоми гострої форми обструктивного бронхіту та про основні симптоми хронічної форми обструктивного бронхіту, використовуючи інформацію таблиці. Fill in the table. Tell about the main symptoms of the acute form of obstructive bronchitis and the main symptoms of the chronic form of obstructive bronchitis, using the information in the table.

Обструктивний бронхіт – це ...	
Основні симптоми гострого обструктивного бронхіту	Основні симптоми хронічного обструктивного бронхіту

Завдання 4. Подивіться на малюнок. Скажіть, яке лікування призначив лікар хворому на обструктивний бронхіт? Які ще поради Ви можете дати хворому? Look at the picture. Tell me, what treatment did the doctor prescribe for a patient with obstructive bronchitis? What other advice can you give to the patient?

Завдання 5. Відновіть речення з тексту. *Restore the sentences from the text.*

1. Найчастішим захворюванням дихальної системи є
2. Обструктивний бронхіт – це форма бронхіту, викликана закупоркою дихальних шляхів
3. Слово «обструкція» походить від латинського слова «obstructio» , що означає ...
4. Гостра форма обструктивного бронхіту – форма захворювання, яка характеризується
5. Хронічна форма обструктивного бронхіту супроводжується, крім сильної задишки, глибоким
6. При хронічному бронхіті у хворого чергуються періоди
7. Переохолодження тіла або гострі респіраторні вірусні інфекції (ГРВІ) можуть спричинити
8. Обструктивний бронхіт характеризується сильною задишкою та збільшенням пітливості при ...
9. Хворий скаржиться на
10. Кількість мокротиння збільшується
11. Лікування обструктивного бронхіту полягає в усуненні
12. У гострій період лікар-пульмонолог призначає.

Завдання 6. Поділіть текст на частини. Складіть план тексту. *Divide the text into the parts. Make the plan.*

Завдання 7. Перекажіть текст за планом. *Retell the text.*

Перевірте себе

Check yourself

Завдання 1. *Прочитайте текст ще раз. Дайте письмову відповідь на запитання. Read the text again. Give the written answer to the questions*

1. Що таке обструктивний бронхіт?
2. Які дві форми обструктивного бронхіту Ви знаєте?
3. Чим характеризується гостра форма обструктивного бронхіту?
4. Який кашель при гострій формі обструктивного бронхіту?
5. Чим супроводжується хронічна форма обструктивного бронхіту?
6. Який кашель при хронічній формі обструктивного бронхіту?
7. Що може спричинити загострення хвороби?
8. Які основні симптоми обструктивного бронхіту Ви знаєте?
9. Якого характеру хрипи прослуховує лікар?
10. У чому полягає лікування обструктивного бронхіту?
11. На що скаржиться хворий при обструктивному бронхіті?
12. Що призначає лікар-пульмонолог хворому?

**СЛОВНИК
DICTIONARY
ОБСТРУКТИВНИЙ БРОНХІТ: ФОРМИ, ПРИЧИНИ, СИМПТОМИ ТА
ЛІКУВАННЯ**

**OBSTRUCTIVE BRONCHITIS: FORMS, CAUSES, SYMPTOMS AND
TREATMENT**

безбарвний	colorless
вібраційний масаж	vibration massage
відділення	separation
відходження	discharge
в'язке мокротиння	viscous sputum
вологий кашель	wet cough
гострий обструктивний бронхіт,	acute obstructive bronchitis
гострі респіраторні вірусні інфекції (ГРВІ)	acute respiratory viral infections (ARVI)
загострення	exacerbation
задишка	shortness of breath
закладеність	congestion
запалення	inflammation
запальний процес	inflammatory process
збільшення пітливості	sweating increasing
зняти спазм	relieve spasm
інгаляції	inhalation
лікар-пульмонолог	pulmonologist
мокротиння	sputum
обструктивний бронхіт	obstructive bronchitis
обструкція	obstruction
ослаблення	weakening
пітливість	sweating
пом'якшуватися	soften
призначення	prescription
протизапальний	anti-inflammatory
ремісія	remission
розріджувати мокротиння	to thin sputum
свистячий	whistling
скаржитися	to complain

слиз	mucus
слизова оболонка	mucous membrane
стимулювати	stimulate
усунення	eliminating
утруднений	difficult
утруднене відходження	difficult departure
фізичне навантаження	physical exertion
форми бронхіту	bronchitis forms
характерний	typical
хронічний обструктивний бронхіт	chronic obstructive bronchitis
хрипи	wheezing

УРОК 5 ПНЕВМОНІЯ PNEUMONIA

Дотекстові завдання Pre-text tasks

Завдання 1. *Прочитайте слова. Незнайомі слова та словосполучення перекладіть, використовуючи словник. Read the words. Translate unfamiliar words and phrases using a dictionary.*

Інфекція дихальних шляхів, самолікування, повітряно-крапельний шлях, нездужання, жарознижувальний засіб, посилення болю, прискорене дихання, синюшний відтінок, рясне потовиділення, прогресувати, слизисто-гнійне мокротиння, зелено-жовтий колір, ГРВІ (гостра респіраторна вірусна інфекція), погіршення стану, запальний процес, субфебрильна температура, розпізнати, блідість шкіри, плевра, глибоко вдихати, зовнішній огляд, рентгенологічне обстеження, зтяжний характер, додаткове обстеження, бронхоскопія, бактеріологічне дослідження, стаціонарні умови, домашні умови, обов'язковий постільний режим, рясне пиття, антибактеріальний препарат, протикашльовий засіб, розріджувати, обмеження, зменшення, високий вміст, рідка їжа, суп, відвар, бульйон, солодкий чай, трава.

Завдання 2. *Розподіліть слова за частинами мови. Divide the words into parts of speech.*

Іменник	Прикметник	Дієслово

Слова: захворювання, симптом, дихальний, кашель, легені, викликати, людина, температура, засіб, сильний, звернутися, лихоманка, сухий, мокротиння, слабкий, сон, шкіра, поганий, передаватися, прискорений, відчувати, нудота, основний, загострюватися, блювота, вологий, процес, жовтий, больовий, вдихати, діагноз, супроводжуватися, дієта, кашляти, вітамін, розріджувати.

Завдання 3. *Узгодьте прикметники з іменниками. Match the adjectives with the nouns.*

Зразок: (тяжкий) захворювання – тяжке захворювання.

(гострий) захворювання –
(легкий) нездужання –
(сильний) лихоманка –
(в`язкий) мокротиння –
(вологий) кашель –
(прискорений) дихання –
(синюшний) шкіра –
(загальний) слабкість –
(поганий) сон –
(нижній) шляхи –
(жарознижуючий) препарат –
(рентгенологічний) обстеження –
(легкий) форма –
(важкий) стан –

Завдання 4. *Замініть виділені слова і словосполучення антонімічними. Replace the highlighted words and phrases with antonyms.*

Важкий стан –
Основний симптом –
Різка погіршення –
Нижні дихальні шляхи –
Висока температура –
Зменшення інтоксикації –
Посилення болю –
Поганий сон –
Сильний біль –
Сухий кашель –
В`язке мокротиння –

Завдання 5. *Слова, подані в дужках, напишіть в потрібному відмінку. Write the words in brackets in the correct case.*

1. Пневмонія характеризується (чим?) (запалення) дихальних шляхів.
2. Треба звернутися (до чого?) (швидка допомога).
3. Температура тримається незалежно (від чого?) (прийом) жарознижувальних засобів.
4. Біль посилюється (при чому?) (слабкий кашель).

5. Хвороба супроводжується (чим?) (сильний головний біль, задишка, нудота, блювота).

Завдання 6. Від поданих іменників утворіть прикметники. *Form adjectives from the given nouns.*

Зразок: кістка – кістковий.

іменник	прикметник
Дихання	
Інфекція	
Холод	
Шкіра	
Слабкість	
Голова	
Кашель	
Простуда	
Блідість	
Зовнішність	
Стаціонар	
Постіль	
Жир	
Сіль	

Завдання 7. Узгодьте слова (прикметники й іменники) у правій та лівій колонках. *Match the words (adjectives and nouns) in the right and left columns.*

прикметники	іменники
Гостре	режим
Інфекційна	допомога
Швидка	кашель
В'язке	процес
Слабкий	огляд
Запальний	температура
Висока	форма
Зовнішній	захворювання
Легка	пиття

Постільний	мокротиння
Рясне	хвороба

Завдання 8. *Вставте необхідні дієслова. Insert the necessary verbs.*

1. При пневмонії потрібно ... лікаря.
2. Пневмонія ... раптово.
3. Під час дихання та кашлю біль
4. Пневмонія ... сильним головним болем, задишкою, нудотою, блювотою.
5. Пневмонія ... повітряно-крапельним шляхом.
6. Під час пневмонії ... слизисто-гнійне мокротиння зелено-жовтого кольору.
7. При пневмонії може ... задишка, блідість шкіри, загальна слабкість, лихоманка, погіршення апетиту.
8. Лікар може ... додаткові дослідження.
9. Лікування пневмонії ... у стаціонарних умовах.
10. При важкій формі пневмонії треба ... рідку їжу.

Завдання 9. *Утворіть від іменників форму множини. Make the nouns plural.*

Однина	Множина
кістка	кістки

Слова: легеня, симптом, інфекція, лікар, засіб, день, слабкість, блювота, процес, препарат, скарга, пацієнт, мокротиння, сіль, вітамін, бульйон, чай, трава.

Текст для читання

Пневмонія

Пневмонія – це гостре захворювання легень, яке характеризується симптомами інфекції дихальних шляхів (лихоманка, кашель, біль у грудях та інші) і рентгенологічними ознаками змін у легенях. Самолікуванням займатися не можна, потрібно викликати лікаря додому або звернутися до швидкої допомоги. Передається захворювання повітряно-крапельним шляхом, проявляється через 3-4 дні.

Пневмонія починається, як правило, раптово. Спочатку людина відчуває легке нездужання, потім температура тіла підвищується до 39-40 градусів і тримається незалежно від прийому жарознижувальних засобів, на тлі чого виникає сильна лихоманка, морозить. Кашель спочатку дуже сухий. Пізніше з'являється в'язке мокротиння. Загострюється біль під час дихання. Біль посилюється навіть при слабкому кашлі. Дихання з самого початку хвороби прискорене, поверхневе, шкіра синюшного відтінку. Також спостерігається загальна слабкість, рясне потовиділення, поганий сон. Часто хвороба супроводжується сильним головним болем, задишкою, нудотою та навіть блювотою.

Основний симптом пневмонії – кашель. Спочатку кашель постійний і сухий, але пневмонія прогресує та кашель

Text for reading

Pneumonia

Pneumonia is an acute lung disease characterized by symptoms of respiratory tract infection (fever, cough, chest pain, etc.) and X-ray signs of changes in the lungs. Self-medication is not allowed. It is necessary to call a doctor at home or go to an ambulance. The disease is transmitted by airborne droplets and manifests itself after 3–4 days.

Pneumonia usually starts suddenly. At first, a person feels a slight malaise, then the body temperature rises to 39–40 degrees and is maintained regardless of the use of antipyretics, against the background of which a high fever occurs and a chill begins. The cough is very dry at first. Later, viscous sputum appears. The pain worsens during breathing. The pain increases even with a weak cough. Breathing from the very beginning of the disease is accelerated, shallow, the skin has a bluish tint. There is also general weakness, profuse sweating and poor sleep. Often the disease is accompanied by a severe headache, shortness of breath, nausea and even vomiting.

The main symptom of pneumonia is a cough. At first, the cough is constant and dry, but the pneumonia progresses

стає вологим. Виділяється слизисто-гнійне мокротиння зелено-жовтого кольору. Виявити запалення легенів допоможе наступне. ГРВІ триває не більше 7 днів, тобто різке погіршення стану через 4-7 днів після початку простудного захворювання вказує на те, що в ділянці нижніх дихальних шляхів почався запальний процес. Температура буває як високою (39-40 градусів), так і субфебрильною (37,1-37,5 градусів). Розпізнати пневмонію допомагає неефективність жарознижувальних препаратів. Навіть при не дуже високій температурі потрібно звертатися до лікаря. При пневмонії може виникати задишка, блідість шкіри, загальна слабкість, лихоманка, погіршення апетиту. Горло не болить, але через залучення до процесу плеври виникають больові відчуття, коли хворий глибоко вдихає або кашляє.

Діагноз ставиться на основі скарг пацієнта, зовнішнього огляду та рентгенологічного обстеження. Якщо пневмонія набуває затяжного характеру, триває більше 14 діб, лікар призначає додаткові дослідження, такі як бронхоскопія, бактеріологічне дослідження мокротиння. Лікування, як правило, проводиться в стаціонарних умовах. Але при легких формах протікання хвороби можна проводити терапію в домашніх умовах. Призначається обов'язковий постільний режим, спеціальна дієта, рясне пиття, антибактеріальні

and the cough becomes wet. Mucous-purulent sputum of green-yellow color is released. The following will help to detect pneumonia. ARVI lasts no more than 7 days. Thus, a sharp worsening of the condition 4–7 days after the onset of a cold indicates that an inflammatory process has begun in the area of the lower respiratory tract. The temperature can be both high (39–40 degrees) and subfebrile (37.1–37.5 degrees). The ineffectiveness of antipyretic drugs helps to recognize pneumonia. Even if the temperature is not very high, it is needed to consult a doctor. Shortness of breath, pale skin, general weakness, fever and loss of appetite may occur with pneumonia. The throat does not hurt, but due to the involvement of the pleura in the process, pain occurs when the patient takes a deep breath or coughs.

The diagnosis is made on the basis of the patient's complaints, external examination and X-ray examination. If pneumonia becomes protracted, lasts more than 14 days, the doctor prescribes additional tests, such as bronchoscopy, bacteriological examination of sputum. Treatment, as a rule, is carried out in hospital conditions. But with mild forms of the disease, therapy can be carried out at home. Mandatory bed rest, a special diet, plenty of drinking, antibacterial drugs, antitussive drugs that thin sputum are prescribed.

препарати, протикашльові лікарські засоби, що розріджують мокротиння.

При пневмонії необхідне обмеження жирів, вуглеводів і солі. Потрібно приймати вітаміни. Для зменшення інтоксикації призначається рясне тепле питво, першочергово напоїв із високим вмістом вітамінів С і А. При важкому стані в перші кілька днів захворювання краще їсти рідку їжу (супи, відвари, бульйони), пити солодкий чай із травами, сік.

With pneumonia, it is necessary to limit fats, carbohydrates and salt. It is needed to take vitamins. Plenty of warm drinks are prescribed to reduce intoxication, primarily – drinks with a high content of vitamins C and A. In severe cases it is better to eat liquid food (soups, decoctions, broths), to drink sweet tea with herbs or juice in the first few days of the disease.

Післятекстові завдання Post-text tasks

Завдання 1. Прочитайте речення. Поставте запитання до виділених слів. *Read the sentences. Ask questions about the highlighted words.*

1. Пневмонія характеризується *симптомами інфекції дихальних шляхів*.
2. Пневмонія починається *раптово*.
3. Кашель спочатку *дуже сухий*.
4. Біль загострюється *під час дихання*.
5. Дихання при пневмонії *прискорене, поверхнєве*.
6. Основний симптом пневмонії – *кашель*.
7. ГРВІ триває *7 днів*.
8. Лікування пневмонії проводиться *в стаціонарних умовах*.
9. При пневмонії потрібно приймати *вітаміни*.
10. Для зменшення інтоксикації призначається *тепле питво*.

Завдання 2. Запишіть слова, що в дужках, у правильній відмінковій формі. *Write the words in brackets in the correct case form.*

1. При пневмонії потрібно викликати (кого?) (лікар).
2. Біль посилюється (при чому?) (слабкий кашель).
3. Діагноз ставиться на основі скарг (кого?) (пацієнт).
4. Лікування проводиться (де?) (стаціонарні умови).
5. При пневмонії необхідно обмеження (чого?) (жири, вуглеводи, сіль).

Завдання 3. Допишіть відмінкові закінчення в словосполученнях та вкажіть відмінок. *Add the case endings in the phrases and indicate the case.*

1. При (слабкий кашель) –
2. Після (початок) –
3. Через (залучення) –
4. До (процес) –
5. У (стаціонарні умови) –
6. Для (зменшення) –
7. З (вітаміни) –
8. У (легені) –
9. Під час (дихання) –
10. У (ділянка) –

Завдання 4. *Доберіть за змістом відповідні прийменники. Choose the appropriate prepositions according to their content.*

1. Під час пневмонії відбуваються рентгенологічні зміни ... легенях.
2. Треба обов'язково звернутися ... швидкої допомоги.
3. Пневмонія проявляється ... 3-4 дні.
4. Температура тримається незалежно ... прийому жарознижувальних препаратів.
5. Біль посилюється ... слабкому кашлі.
6. ... легенях починається запальний процес.
7. Лікування проводиться ... стаціонарних умовах.

Завдання 5. *Прочитайте текст. Доберіть до нього заголовок. Підготуйтеся до переказу. Read the text. Choose a title for it. Prepare for the transfer.*

Пневмонія починається, як правило, раптово. Спочатку людина відчуває легке нездужання, потім температура тіла підвищується до 39-40 градусів і тримається незалежно від прийому жарознижувальних засобів, на тлі чого виникає сильна лихоманка, морозить. Кашель спочатку дуже сухий. Пізніше з'являється в'язке мокротиння. Загострюється біль під час дихання. Біль посилюється навіть при слабкому кашлі. Дихання з самого початку хвороби прискорене, поверхнєве, шкіра синюшного відтінку. Також спостерігається загальна слабкість, рясне потовиділення, поганий сон. Часто хвороба супроводжується сильним головним болем, задишкою, нудотою та навіть блювотою.

Завдання 6. *Дайте стверджувальну або заперечну відповідь. Give an affirmative or negative answer.*

1. Пневмонія – це захворювання шлунку.
2. Передається пневмонія через брудні руки.
3. Пневмонія починається раптово.
4. Температуру при пневмонії швидко знижують жарознижувальні засоби.
5. Кашель спочатку дуже сухий.
6. Болю в ділянці легень пацієнт не відчуває.
7. Сон у хворого на пневмонію дуже поганий.
8. Іноді при пневмонії в пацієнта може бути навіть блювота.
9. Основний симптом пневмонії – нудота.
10. Лікування, як правило, проводиться в стаціонарних умовах.

Завдання 7. Прочитайте мінітекст. Випишіть із нього всі іменники чоловічого, жіночого та середнього роду. *Read the mini-text. Write all masculine, feminine and neuter nouns from it.*

Основний симптом пневмонії – кашель. Спочатку кашель постійний і сухий, але пневмонія прогресує – кашель стає вологим. Виділяється слизово-гнійне мокротиння зелено-жовтого кольору. Виявити запалення легенів допоможе наступне. ГРВІ триває не більше 7 днів, тобто різке погіршення стану через 4-7 днів після початку застудного захворювання вказує на те, що в ділянці нижніх дихальних шляхів почався запальний процес. Температура буває як високою (39-40 градусів), так і субфебрильною (37,1-37,5 градусів). Розпізнати пневмонію допомагає неефективність жарознижувальних препаратів. Навіть при не дуже високій температурі потрібно звертатися до лікаря. При пневмонії може виникати задишка, блідість шкіри, загальна слабкість, лихоманка, погіршення апетиту. Горло не болить, але через залучення до процесу плеври виникають больові відчуття, коли хворий глибоко вдихає або кашляє.

Завдання 8. Замініть речення синонімічними конструкціями з дієсловами-зв'язками *бути, служити, називатися, представляти собою*. *Replace the sentences with synonymous constructions with the linking verbs to be, to serve, to be called, to represent yourself.*

1. Основний симптом пневмонії – кашель.
2. Пневмонія – це гостре захворювання легенів.
3. Основні симптоми пневмонії – це кашель, загальна слабкість, поверхневе дихання, синюшність шкіри, рясне потовиділення, поганий сон.
4. Бронхоскопія, бактеріологічне дослідження мокротиння – додаткові дослідження при пневмонії.
5. Скарги пацієнта, зовнішній огляд, рентгенологічне обстеження – основні методи діагностування пневмонії.

Завдання 9. Користуючись інформацією з тексту, закінчіть речення. *Using information from the text, complete the sentences.*

1. Передається пневмонія
2. Кашель спочатку дуже сухий, а потім з'являється
3. Дихання з самого початку хвороби... .
4. Шкіра в пацієнта
5. Основний симптом пневмонії –
6. Навіть при невисокій температурі треба

7. Коли хворий глибоко вдихає або кашляє, виникають
8. Якщо пневмонія набуває затяжного характеру, лікар призначає
9. При легких формах пневмонії терапію можна проводити
10. Для зменшення інтоксикації призначається

Завдання 10. *Вставте в речення прикметники, які підходять за змістом. Insert adjectives that fit the meaning into the sentences.*

1. Пневмонія – це захворювання легенів.
2. Спочатку захворювання людина відчуває ... нездужання.
3. Потім з'являється ... мокротиння.
4. Біль посилюється навіть при ... кашлі.
5. Шкіра у хворого ... кольору.
6. Спостерігається ... слабкість і ... потовиділення.
7. У пацієнта виділяється мокротиння.
8. При пневмонії проводиться дослідження.
9. Лікар призначає ... режим.
10. У перші дні захворювання краще їсти ... їжу.

Завдання 11. *Прочитайте мінітекст. Доберіть із довідки дієслова за змістом. Read the mini-text. Choose the verbs from the help according to their meaning.*

Пневмонія ... , як правило, раптово. Спочатку людина ... легке нездужання, потім температура тіла ... до 39-40 градусів і ... незалежно від прийому жарознижувальних засобів, на тлі чого ... сильна лихоманка, стає холодно. Кашель спочатку дуже сухий. Пізніше ... в'язке мокротиння. ... біль під час дихання. Біль ... навіть при слабкому кашлі. Дихання з самого початку хвороби прискорене, поверхнєве, шкіра синюшного відтінку. Також ... загальна слабкість, рясне потовиділення, поганий сон. Часто хвороба ... сильним головним болем, задишкою, нудотою і навіть блювотою.

Довідка: починатися, відчувати, підвищуватися, триматися, виникати, з'являтися, загострюватися, посилюватися, спостерігатися, супроводжуватися.

Завдання 12. *Запишіть словосполучення в місцевому відмінку. Write the phrase in the local case.*

Називний відмінок (в.1)	Місцевий відмінок (в.6)
Дихальні шляхи	
Слабкий кашель	
Різка погіршення	

Запальний процес	
Висока температура	
Больові відчуття	

Завдання 13. *Закінчіть речення. Finish the sentence.*

1. Пневмонія передається
2. Температура тримається незалежно від
3. Біль загострюється під час
4. Пневмонія супроводжується
5. Основний симптом пневмонії –
6. ГРВІ триває не більше
7. Розпізнати пневмонію допомагає
8. При пневмонії може виникати
9. Діагноз «пневмонія» ставиться на основі
10. Лікування хворих на пневмонію проводиться

Перевірте себе
Check yourself

Дайте відповіді на запитання. Answer the questions.

1. Що таке пневмонія?
2. Чим характеризується пневмонія?
3. Яким чином передається пневмонія?
4. Як починається захворювання?
5. Який характер кашлю при пневмонії і як він змінюється?
6. Як дихає хворий на пневмонію?
7. Якого кольору у хворого шкіра?
8. Чим супроводжується пневмонія?
9. Який основний симптом пневмонії?
10. Якого характеру мокротиння?
11. Що ви можете розповісти про температуру при пневмонії?
12. Коли посилюється біль у грудях?
13. Які головні та додаткові дослідження призначає лікар при пневмонії?
14. Де проводиться лікування?
15. Яке лікування призначає лікар хворим на пневмонію?

Пневмонія
Pneumonia

Словник
Dictionary

Антибактеріальний	Antibacterial
Блідість	Pallor
Больовий	Painful
Больові відчуття	Painful sensations
Бронхоскопія	Bronchoscopy
Бульйон	Bouillon
В'язкий	Viscous
Вдихати	Inhale
Відвар	Broth
Відтінок	Shade
Відчувати	Feel
Вітамін	Vitamin
Вміст	Contents
Вологий	Wet
Глибоко	Deep
Горло	throat
Гостра респіраторна вірусна інфекція	Acute respiratory viral infection
Груди	Breast
Дихальні шляхи	Respiratory tracts
Діагноз	Diagnosis
Дієта	Diet
Додатковий	Additional
Дослідження	Research
Жарознижувальний	Antipyretic
Жир	Fat
Жовтий	Yellow
Загострюватися	Escalate
Запальний	Inflammatory
Засіб	Means
Затяжний	Lingering
Звернутися	to contact

Зелено-жовтий	Green-yellow
Зменшення	Reduction
Зовнішній	External
Зовнішність	Appearance
Їжа	Food
Кашель	Cough
Кашляти	Cough
Легені	Lungs
Лихоманка	Fever
Мокротиння	Sputum
Неефективність	Inefficiency
Нездужання	Malaise
Обмеження	Limitation
Обов'язковий	Mandatory
Обстеження	Examination
Огляд	inspection
Передаватися	Be transmitted
Пиття	Drinking
Плевра	Pleura
Повітряно-крапельний шлях	Air-droplet way
Погіршення	Deterioration
Посилення	aggravation
Постільний	Bed
Потовиділення	Sweating
Потрібно	Necessary
Прискорений	Accelerated
Прогресувати	Progress
Протикашльовий	Antitussive
Протікання хвороби	The course of the disease
Раптово	Suddenly
Режим	Regime
Рентгенологічний	Radiological
Рідкий	Liquid
Розпізнати	Recognize
Розріджувати	Dissolve
Рясний	Abundant
Самолікування	Self-medication

Синюшний	Bluish
Сіль	Salt
Скарга	Complaint
Слизисто-гнійний	Mucous-purulent
Солодкий	Sweet
Спочатку	First
Стан	shape
Стаціонарний	Stationary
Субфебрильний	Subfebrile
Суп	Soup
Супроводжуватися	To be accompanied
Сухий	Dry
Теплий	Warm
Трава	herb
Умова	Condition
Швидка допомога	Ambulance
Шкіра	Skin

УРОК 6
ЛЕГЕНЕВИЙ ТУБЕРКУЛЬОЗ: ШЛЯХИ ЗАРАЖЕННЯ,
СИМПТОМИ ТА ПРОФІЛАКТИКА
PULMONARY TUBERCULOSIS: WAYS OF INFECTION,
SYMPTOMS AND PREVENTION

Дотекстові завдання
Pre-text assignments

Завдання 1. *Прочитайте іменники. Перекладіть незнайомі слова, використовуючи словник. Усно визначте рід іменників. Read nouns. Translate unknown words using a dictionary. Orally determine the gender of nouns.*

Слова: туберкульоз, збудник, мікобактерія, паличка, світ, охорона, здоров'я, особа, шлях, легеня, крапля, вітання, слина, чхання, розпад, побут, рукостискання, поцілунок, цигарка, шлях, джерело, тварина, ризик, вік, діабет, недостатність, курець, стрес, наркотик, стадія, рум'янець, блиск, втома, тіло, пітливість, озноб, лихоманка, фтизіатр, профілактика, немовля, вакцинація, діагностика, проба (Манту), засіб, флюорографія, запобігання, інфікування, загартовування, зміцнення, імунітет, звичка, квітка, ромашка, склад, засіб.

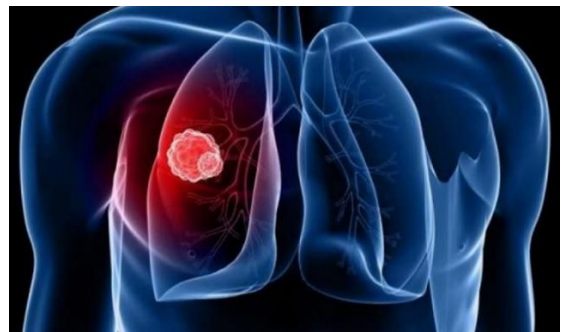
Завдання 2. *Прочитайте віддієслівні іменники. Перекладіть незнайомі слова. Визначте дієслова, від яких походять подані іменники. Складіть 5-6 речень із парою спільнокореневих слів (дієсловом та віддієслівним іменником). Виконуйте за зразком. Read the verbal nouns. Translate the unknown words. Identify the verbs from which the given nouns are derived. Make 5-6 sentences with a pair of single-root (cognates) words (verb and verbal noun). Follow the pattern.*

Зразок: розвиток ← розвиватися.

Перші ознаки **розвитку** туберкульозу – це безпричинна втрата ваги, слабкість, підвищення температури тіла, кашель із виділенням мокротиння.

Туберкульоз **розвивається** насамперед в організмі зі слабкою імунною системою.

Віддієслівні іменники: зараження, розмова, чхання, стискання, розпад, цілунок, розвиток, утомлюваність, схуднення, втрата, одужання, вакцинація, охорона, привітання, інфікування, загартовування, харчування, зміцнення, боротися, виявлення, виділення.

Завдання 3. Від поданих іменників утворіть прикметники. З іменниками та з утвореними прикметниками складіть та запишіть речення. Виконуйте за зразком. *Form adjectives from the given nouns. Make and write sentences with nouns and adjectives. Follow the pattern.*

Зразок: туберкульоз → туберкульозний.

Туберкульоз – це інфекційне захворювання. У хворого виявлено **туберкульозні** бактерії.

Інфекція –	Контакт –
Легеня –	Імунітет –
Повітря –	Цукор –
Онкологія –	Нирка –
Рум'янець –	Антисанітарія –

Завдання 4. Узгодьте прикметники з іменниками в роді та числі. Незнайомі слова перекладіть, використовуючи словник. Складіть та запишіть по 2 речення зі словосполученнями, прикметники та іменники яких ужито в чоловічому роді, у жіночому роді, у середньому роді та в множині. Прочитайте утворені речення. *Agree adjectives with nouns in gender and number. Translate unfamiliar words using a dictionary. Compose and write down 2 sentences each with phrases whose adjectives and nouns are used in the masculine gender, feminine gender, neuter gender and plural. Read the formed sentences.*

Небезпечн... інфекційн...	Повітряно-крапельн... шлях
захворювання	Легенев... туберкульоз
Хвор... людина	Дрібн... краплі
Свійськ... тварини	Відкрит... форма
Всесвітн... організація	Доросл... населення
Похил... вік	Цукров... діабет
Шкірн... покрови	Нирков... недостатність
Легенев... тканина	Антисанітарн... умови
Онкологічн... захворювання	Тривал... час
Неповноцінн..., нерегулярн...,	Постільн... білизна
малокалорійн... харчування	Пізн... стадії
Волог... кашель	Специфічн... рум'янець
Сильн... задишка	Хронічн... втома
Постійн... слабкість	Безпричинн... схуднення
Субфебрильн... температура	Лімфатичн... вузли
Антимікробн... лікування	Нічн... пітливість

Специфічн... профілактика
Повн... одужання
Харчов... продукти
Систематичн... загартовування
Здоров... спосіб
Хвор... людина
Шкідлив... звички
Біл... ромашка

Протитуберкульозн... препарати
Ранн... діагностика
Флюорографічн... обстеження
Сторонн... особи
Фізичн... культура
Статев... органи
Всесвітн... день
Народн... медицина

Завдання 5. Прочитайте та перекладіть подані дієслова. Складіть 8-10 речень з будь-якими дієсловами зі списку. Запишіть та прочитайте складені речення.
Read and translate the given verbs. Make 8-10 sentences with any verbs from the list. Write down and read the compound sentences.

Слова: залишатися, помирати, уражати, запобігати, передаватися, виділяти(ся), заразитися, користуватися, курити, інфікувати, страждати, зазнавати, вживати, перебувати, мати, кашляти, посилюватися, підвищуватися, супроводжуватися, утомлюватися, призначати, дотримуватися, тривати, вакцинувати, одужувати, купувати, займатися, приймати, харчуватися, відмовитися, оголосити, виявити, спричиняти, використовувати.

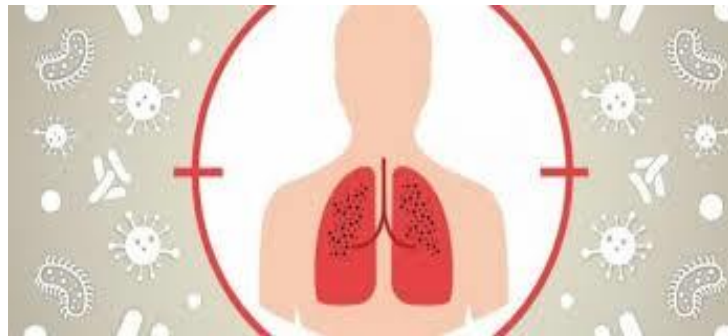
Завдання 6. Прочитайте та перекладіть словосполучення, складені за конструкцією: дієслово + іменник чи іменник + дієслово. Напишіть синонімічні словосполучення за конструкцією: іменник + іменник. Виконуйте за зразком.
Read and translate the word combinations made according to the construction: verb + noun or noun + verb. Write synonymous phrases according to the construction: noun + noun. Follow the pattern.

Зразок: запобігати туберкульозу – запобігання туберкульозу

- Уражати органи –
- Мікобактерії виділяються –
- Докурювати цигарки –
- Інфікувати людей –
- Заразитися туберкульозом –
- Уживати наркотики –
- Температура підвищується –
- Кашель посилюється –
- Апетит знижується –
- Втрачати вагу –

- Курс триває –
- Зменшувати ризик –
- Користуватися предметами побуту –
- Легенева тканина розпадається –
- Перебувати в антисанітарних умовах –
- Призначати відповідне антимікробне лікування –
- Приймати специфічні протитуберкульозні препарати –
- Дотримуватися лікування –
- Вакцинувати немовлят –
- Діагностувати захворювання –
 - Запобігати інфікуванню –
 - Зменшувати ризик –
 - Зміцнювати імунітет –
 - Виявити бактерію –
 - Охороняти здоров'я –
 - Обстежувати легені –
 - Виявляти туберкульоз –
- Боротися з туберкульозом –
- Діагностувати та лікувати туберкульоз –
- Дотримуватися вимог гігієни –

Завдання 7. Розподіліть слова в таблиці за частинами мови. Складіть речення зі спільнокореневими словами різних частин мови (іменником, прикметником та дієсловом). Виконуйте за зразком. Прочитайте утворені речення. Divide the words in the table by parts of speech. Make sentences with cognate words of different parts of speech (noun, adjective and verb). Follow the pattern. Read the formed sentences.

Зразок: лікар, лікувальний, лікувати.

Лікар призначив пацієнту антибактеріальну терапію. Протитуберкульозний диспансер – це спеціалізований **лікувальний** заклад. Відкриту форму туберкульозу **лікують** тільки в стаціонарі.

Іменник	Прикметник	Дієслово

Слова: туберкульоз, легені, легеневий, туберкульозний, інфекція, інфекційний, захворювання, хворий, розмова, захворіти, повітряно-крапельний, рум'янець, чхати, інфікувати, імунітет, протитуберкульозний, повітряно-пиловий, хворіти,

піт, розмовляти, чхання, контакт, вакцинувати, контактний, імунний, кашель, кашляти, рум'яний, потіти, вакцинація, шкідливий, діагностика, одужувати, діагностувати, діагностичний, одужання, молоко, м'ясо, молочний, м'ясний, шкода, вживання, курити, вживати, куріння, боротьба, боротися.

Завдання 8. Заповніть таблицю. Напишіть іменники та іменникові словосполучення в місцевому відмінку. Складіть речення з іменниками та іменниковими словосполученнями в називному та в місцевому відмінках. Прочитайте утворені речення. Complete the table. Write nouns and noun phrases in the local case. Make sentences with nouns and noun phrases in the nominative and locative cases. Read the formed sentences.

Називний відмінок

- Ліва легеня та права легеня
- Легені
- Легенева тканина
- Світ
- Усі країни
- Україна
- Дрібні краплі
- Слина
- Антисанітарні умови
- Мокротиння
- Очі
- Груди
- Грудна клітка

Місцевий відмінок

Завдання 9. Прочитайте та перекладіть речення. Визначте, за якими конструкціями із запропонованих складені подані речення. Прочитайте зазначені конструкції та у відповідності до них речення. Read and translate the sentences. Determine by which constructions the given sentences are composed from the suggested ones. Read the indicated constructions and the corresponding sentences.

1. Туберкульоз – це інфекційне захворювання, збудником якого є мікобактерія туберкульозу.
2. Одним із найбільш небезпечних інфекційних захворювань у світі є туберкульоз.
3. Легеневий туберкульоз є інфекційним захворюванням, яке передається повітряно-крапельним та повітряно-пиловим шляхом.

4. Мікобактерії туберкульозу знаходяться в дрібних краплях слини.
5. Свійські тварини можуть бути джерелом інфекції.
6. Кашель, безпричинне схуднення, субфебрильна температура, специфічний рум'яний колір щік, хронічна втома, постійна слабкість тощо є симптомами легеневого туберкульозу.
7. Характерним симптомом для пізніх стадій туберкульозу є кровохаркання.
8. Туберкульоз легень – це хвороба, яку можна вилікувати.
9. Вакцинація належить до специфічної профілактики туберкульозу.
10. Лікар-фтизіатр – це лікар, який спеціалізується на лікуванні різних форм туберкульозу.
11. 24 березня – це Всесвітній день боротьби з туберкульозом.
12. Біла ромашка є символом Всесвітнього дня боротьби з туберкульозом.

Конструкції:

- *Що – це що;*
- *Що є чим;*
- *Хто є ким;*
- *Чим є що;*
- *Що належить до чого;*
- *Що знаходиться де;*
- *Хто може бути чим.*

Завдання 10. Прочитайте ще раз речення завдання 9, складені за конструкцією **Що – це що, Чим є що, Що є чим**. Запишіть подані речення, використовуючи синонімічні конструкції: речення, складене за конструкцією **Що – це що**, перетворіть у речення за конструкціями **Чим є що** чи **Що є чим**; а речення, складені за конструкціями **Чим є що** чи **Що є чим**, трансформуйте в речення за конструкцією **Що – це що**. Прочитайте обидва варіанти речень. Виконуйте за зразком. Read again the sentences of the task 9, composed according to the construction **Що – це що, Чим є що, Що є чим**. Write down the given sentences using synonymous constructions: a sentence composed of the construction **Що – це що**, turn it into a sentence according to the constructions **Чим є що** or **Що є чим**; and transform the sentences made according to the constructions **Чим є що** or **Що є чим** into sentences according to the construction **Що – це що**. Read both versions of the sentences. Follow the pattern.

Зразок:

- Легеневий туберкульоз – це інфекційне захворювання легень, збудником якого є мікобактерія туберкульозу. → ...

Легеневий туберкульоз – це інфекційне захворювання легень, збудником якого є мікобактерія туберкульозу (**Що – це що**). →

Легеневий туберкульоз є інфекційним захворюванням легень, збудником якого є мікобактерія туберкульозу (**Що є чим**).

➤ Характерними симптомами легеневого туберкульозу є специфічний рум'яний колір щік та блиск в очах. → ...

Характерними симптомами легеневого туберкульозу є специфічний рум'яний колір щік та блиск в очах (**Чим є що**) →

Характерні симптоми легеневого туберкульозу – це специфічний рум'яний колір щік та блиск в очах (**Що – це що**).

Завдання 11. Прочитайте текст та визначте, про що в ньому йдеться. Дайте назву тексту чи виберіть одну із запропонованих. Read the text and decide what it is about. Give the title of the text or choose one of the suggested ones.

Туберкульоз легень – інфекційне захворювання, збудником якого є мікобактерія туберкульозу (*Mycobacterium tuberculosis*).

Туберкульоз залишається одним із найбільш небезпечних інфекційних захворювань у світі. За інформацією Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) щодня близько 4000 осіб помирає через туберкульоз і 28000 осіб хворіє. Туберкульоз присутній у

всіх країнах і вражає людей усіх вікових груп. Але туберкульоз виліковний і йому можна запобігти.

Назви тексту:

Визначення туберкульозу.

Туберкульоз – одне з найбільш небезпечних інфекційних захворювань у світі.

Туберкульоз виліковний!

Завдання 12. Прочитайте текст завдання 11 ще раз. Дайте відповіді на запитання. Запишіть відповіді. Перекажіть текст. Read the text of the task 11 times. Give advice on the request. Write down the comments. Retell the text.

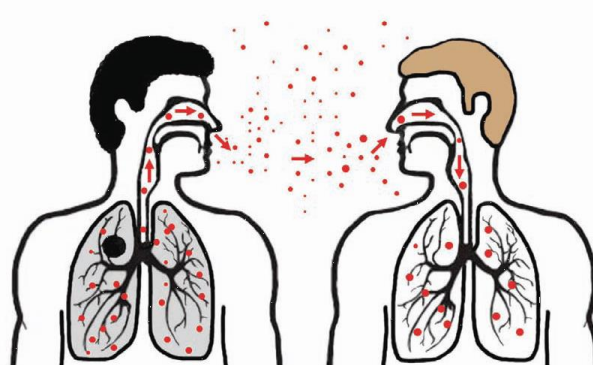
1. Що таке туберкульоз?
2. Яка бактерія є збудником туберкульозу?

3. Як ви думаєте, чому туберкульоз залишається одним із найбільш небезпечних інфекційних захворювань у світі?
4. У яких країнах присутній туберкульоз?

Завдання 13. Прочитайте текст та визначте, про що в ньому йдеться. Дайте назву тексту чи виберіть одну із запропонованих. Read the text and decide what it is about. Give the title of the text or choose one of the suggested ones.

Туберкульоз – інфекційне захворювання, яке може вразити всі органи людини: нирки, хребет, мозок, лімфатичні вузли, кишківник, шкірні покриви, статеві органи тощо. Але найчастіше туберкульоз уражає легені.

Легеневий туберкульоз (туберкульоз легень) передається переважно повітряно-крапельним та повітряно-пиловим шляхом. Мікобактерії знаходяться в дрібних краплях слини, які хворий на туберкульоз виділяє при розмові, кашлі, чханні тощо. Інший шлях зараження – контактний. Заразитися можна під час користування

предметами побуту хворої людини, при рукоштованні на знак привітання, поцілунках, докурюванні чужих цигарок тощо. Джерелом інфекції можуть бути свійські тварини. Хвора на туберкульоз людина може інфікувати свійських тварин, а тварини – інших людей.

Назви тексту:

Органи, які вражає туберкульоз.

Шляхи зараження легеневим туберкульозом.

Джерела туберкульозної інфекції.

Завдання 14. Прочитайте текст завдання 13 ще раз. Дайте відповіді на запитання. Запишіть відповіді. Перекажіть текст. Read the text of the task 13 times. Give advice on the request. Write down the comments. Retell the text.

1. Що таке туберкульоз?
2. Які органи може вражати туберкульоз?
3. Як переважно передається легеневий туберкульоз?
4. Яким чином (як саме) відбувається повітряно-крапельне зараження?

5. У чому полягає контактний шлях зараження туберкульозом?
6. Чи можуть бути свійські тварини джерелом туберкульозної інфекції?

Завдання 15. *Прочитайте текст та визначте, про що в ньому йдеться. Дайте назву тексту чи виберіть одну із запропонованих. Read the text and decide what it is about. Give the title of the text or choose one of the suggested ones.*

У групу ризику зараження туберкульозом входять: люди похилого віку; люди з онкологічними захворюваннями; курці; люди, які зазнавали стресу впродовж тривалого часу; особи з ослабленою імунною системою; пацієнти, які перенесли важкі операції; особи, які вживають наркотики та алкоголь. Також до групи ризику належать люди, які довго перебували в антисанітарних умовах, та особи, які тривалий час мали неповноцінне харчування. Особливо сприйнятливими до туберкульозу є діти через недостатньо сформований імунітет.

Назви тексту:

1. Групи ризику зараження туберкульозом.
2. Захворіти на туберкульоз може кожен!
3. Групи населення, які мають високий рівень загрози зараження туберкульозом.

Завдання 16. *Прочитайте текст завдання 15 ще раз. Дайте відповіді на запитання. Запишіть відповіді. Перекажіть текст. Read the text of the task 15 times. Give advice on the request. Write down the comments. Retell the text.*

1. Хто входить у групу ризику зараження туберкульозом?
2. Як ви думаєте, чому діти є особливо сприйнятливими до туберкульозу?
3. Доведіть чи спростуйте тезу: «Туберкульозом захворіти може кожен» .

Завдання 17. *Прочитайте текст та визначте, про що в ньому йдеться. Дайте назву тексту чи виберіть одну із запропонованих. Read the text and decide what it is about. Give the title of the text or choose one of the suggested ones.*

Найпоширенішими симптомами та скаргами при туберкульозі легень є: кашель, що триває понад 3 тижні, специфічний рум'яний колір щік та блиск в очах, сильна задишка при невеликих фізичних навантаженнях, хронічна втома та постійна слабкість, безпричинне схуднення, нічна пітливість, біль у грудній клітці під час кашлю, субфебрильна температура.

При важких формах туберкульозу температура підвищується до 38 С, у хворого може бути лихоманка. Для пізніх стадії туберкульозу характерним є кровохаркання.

Назви тексту:

1. Найпоширеніші симптомами туберкульозу легень.
2. Симптоми легеневого туберкульозу.
3. Найпоширеніші симптомами та скарги хворих при туберкульозі легень.

Завдання 18. Прочитайте текст завдання 17 ще раз. Дайте відповіді на запитання. Запишіть відповіді. Перекажіть текст. Read the text of the task 17 times. Give advice on the request. Write down the comments. Retell the text.

1. Які симптоми легеневого туберкульозу є найпоширенішими?
2. Що є характерним (специфічним) симптомом легеневого туберкульозу?
3. Яка температура у хворих на туберкульоз?
4. Що є характерним для пізніх стадій захворювання на легеневий туберкульоз?

Завдання 19. Прочитайте текст та визначте, про що в ньому йдеться. Дайте назву тексту чи виберіть одну із запропонованих. Read the text and decide what it is about. Give the title of the text or choose one of the suggested ones.

Туберкульоз легень – це хвороба, яку можна вилікувати. Лікар-фтизіатр призначає відповідне антимікробне лікування специфічними протитуберкульозними препаратами.

Велике значення має рання діагностика захворювання, оскільки виявлення туберкульозу на ранній стадії збільшує шанси на повне одужання. Через це дітям до 15 років роблять пробу Манту, а особам із 15 років щороку необхідно проходити флюорографічне обстеження легень.

До специфічної профілактики туберкульозу належить вакцинація. В Україні немовлят вакцинують проти туберкульозу на 3-5 добу після народження. Для запобігання інфікуванню через харчові продукти не слід купувати молочні та м'ясні продукти, яйця в сторонніх осіб (свійські тварини яких можуть бути хворими). Зменшує ризик захворювання на туберкульоз загартовування, систематичне заняття фізичною культурою, спортом, повноцінне харчування, зміцнення імунітету, дотримання вимог гігієни та здорового способу життя. Необхідно відмовитися від шкідливих звичок: куріння, вживання алкоголю, наркотиків.

Назви тексту:

1. Лікування туберкульозу.
2. Профілактика туберкульозу.
3. Лікування та профілактика туберкульозу.

Завдання 20. *Прочитайте текст завдання 17 ще раз. Дайте відповіді на запитання. Запишіть відповіді. Перекажіть текст. Read the text of the task 19 times. Give advice on the request. Write down the comments. Retell the text.*

1. Чи можливовилікувати туберкульоз легень?
2. Які ліки призначає лікар пацієнтам при туберкульозі?
3. Як ви думаєте, чому велике значення має рання діагностика захворювання?
4. Поясніть, як проводять діагностику туберкульозу в Україні?
5. Що належить до специфічної профілактики захворювання?
6. Як ви думаєте, яких правил треба дотримуватися для запобігання інфікуванню на туберкульоз від свійських тварин?
7. Що зменшує ризик захворювання на туберкульоз легень?

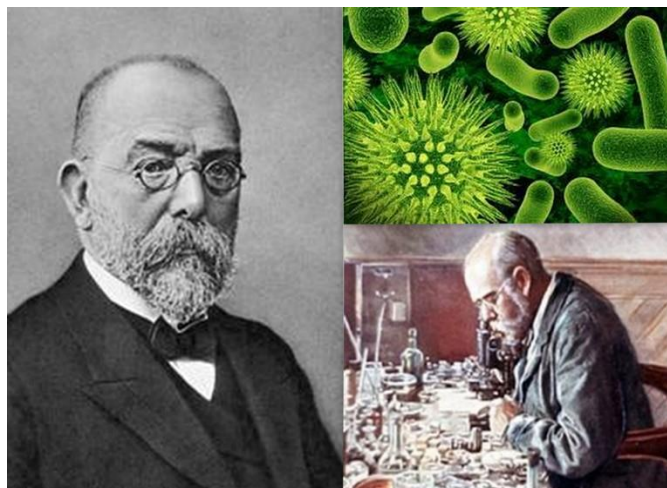
Завдання 21. *Прочитайте текст та визначте, про що в ньому йдеться. Дайте назву тексту чи виберіть одну із запропонованих. Read the text and decide what it is about. Give the title of the text or choose one of the suggested ones.*

Щороку 24 березня відзначають Усесвітній день боротьби з туберкульозом.

Ця дата обрана не випадково, оскільки цього дня у 1882 році Роберт Кох оголосив про виявлення бактерії, що спричиняє захворювання.

Відтоді було відкрито шлях до діагностики та лікування туберкульозу.

Символом Всесвітнього дня боротьби з туберкульозом є біла ромашка, оскільки ця квітка входила до складу засобів народної медицини, що використовувалися для лікування туберкульозу.

Назви тексту:

1. Усесвітній день боротьби з туберкульозом.
2. 24 березня 1882 року – день виявлення мікобактерії туберкульозу.
3. День білої ромашки.

Завдання 22. Прочитайте текст завдання 21 ще раз. Дайте відповіді на запитання. Запишіть відповіді. Перекажіть текст. Read the text of the task 21 times. Give advice on the request. Write down the comments. Retell the text.

1. Коли відзначають Усесвітній день боротьби з туберкульозом?
2. Чому саме 24 березня ВООЗ оголосила Днем боротьби з туберкульозом?
3. Що є символом Усесвітнього дня боротьби з туберкульозом?
4. Чому саме ромашка є символом Усесвітнього дня боротьби з туберкульозом?

Завдання 23. Прочитайте речення. Слова та словосполучення, подані в дужках, напишіть у родовому відмінку. Прочитайте та перекладіть відновлені речення.

- За інформацією (чого?) (Всесвітня організація) (чого?) (охорона) (чого?) (здоров'я) щодня близько 4000 осіб помирає через туберкульоз.
- Мікобактерії знаходяться в дрібних краплях (чого?) (слина).
- Виділяє мікобактерії той хворий, у кого відбувається розпад (чого?) (легенева тканина).
- Джерелом (чого?) (інфекція) можуть бути свійські тварини.

- Симптоми (чого?) (легеневий туберкульоз) є кашель, кровохаркання, втрата ваги, нічна пітливість, субфебрильна температура.
- При подальшому розвитку (чого?) (хвороба) кашель стає вологим.
- Кровохаркання є характерним для (чого?) (пізні стадії) (чого?) (туберкульоз).
- Зниження апетиту та безпричинна втрата (чого?) (маса) (чого?) (тіло).
- До (чого?) (специфічна профілактика) (чого?) (туберкульоз) належить вакцинація.
- В Україні особам із 15 років щороку необхідно проходити флюорографічне обстеження (чого?) (легені).
- Необхідно відмовитися від (чого?) (шкідливі звички): від (чого?) (куріння), від (чого?) (вживання) (чого) (алкоголь), від (чого?) (наркотики).
- 24 березня 1882 року німецькій мікробіолог повідомив про відкриття (чого?) (збудник) (чого?) (туберкульоз).
- Щороку 24 березня відзначають Усесвітній день (чого?) (боротьба) з туберкульозом.
- Біла ромашка входила до складу (чого) (засоби) (чого?) (народна медицина), що використовувалися для (чого?) (лікування) (чого?) (туберкульоз).

Завдання 24. Прочитайте та перекладіть речення. Поставте запитання до виділених слів та словосполучень. Дайте коротку та повну відповіді на запитання. У повній відповіді за допомогою логічного наголосу виділіть слова та словосполучення, які є безпосередньою відповіддю на запитання. Виконуйте за зразком. *Read and translate the sentences. Ask questions about the highlighted words and phrases. Give short and complete answers to the questions. In the complete answer, use logical emphasis to highlight the words and phrases that are a direct answer to the question. Follow the pattern.*

Зразок: Бактерія, яка спричиняє захворювання туберкульозом, називається **мікобактерією туберкульозу**. → Як називається бактерія, яка спричиняє захворювання туберкульозом? → **Мікобактерією туберкульозу**. // Бактерія, яка спричиняє захворювання туберкульозом, називається **мікобактерією туберкульозу**.

1. **Туберкульоз** – це інфекційне захворювання, збудником якого є мікобактерія туберкульозу.

2. Мікобактерії знаходяться *в дрібних краплях слини*, які хворий на туберкульоз виділяє при розмові, кашлі, чханні.
3. Заразитися туберкульозом може *кожен*.
4. Найпоширенішими симптомами при туберкульозі легень є: *кашель, що триває понад 3 тижні, специфічний рум'янець та блиск в очах, безпричинна втрата маси тіла, нічна пітливість, субфебрильна температура*.
5. *Лікар-фтизіатр* призначає відповідне антимікробне лікування специфічними протитуберкульозними препаратами.
6. В Україні немовлят вакцинують проти туберкульозу *на 3-5 добу після народження*.
7. Зменшує ризик захворювання на туберкульоз *загартування, систематичне заняття фізичною культурою, спортом, повноцінне харчування, зміцнення імунітету, дотримання вимог гігієни та здорового способу життя*.
8. *24 березня* відзначають Усесвітній день боротьби з туберкульозом.
9. У 1882 році німецький мікробіолог *Роберт Кох* оголосив про виявлення бактерії туберкульозу.
10. Символом Усесвітнього дня боротьби з туберкульозом є *біла ромашка*.

Завдання 25. Прочитайте визначення (дефініції) та доберіть до них відповідники із запропонованих понять. Незнайомі слова перекладіть за допомогою словника. Складіть речення за конструкцією **Що – це що**. Запишіть та прочитайте утворені речення. Read the definitions and choose the corresponding ones from the proposed concepts. Translate unfamiliar words using a dictionary. Make sentences using the structure **Що – це що**. Write down and read the formed sentences.

A. Туберкульоз B. Мікобактерія туберкульозу (Mycobacterium tuberculosis) C. Збудник D. Проба Манту (туберкулінова проба) E. Імунітет	1. Мікроби, віруси, паразити, хімічні речовини тощо, які викликають хвороби людей, тварин і рослин. 2. Лікар, який спеціалізується на лікуванні різних форм туберкульозу. 3. Інфекційне захворювання, яке вражає різні органи (здебільше легені) людини та деяких тварин.

Ф. Фтизіатр

4. Інфекційне захворювання, збудником якого є особливі бактерії – мікобактерії туберкульозу.
5. Бактерія, яка спричиняє захворювання туберкульозом.
6. Імунологічний діагностичний тест для визначення специфічної чутливості організму до мікобактерії туберкульозу, який полягає у внутрішньошкірному введенні туберкуліну.
7. Здатність організму боротися зі шкідливими факторами зовнішнього середовища: з бактеріями, вірусами, грибками, паразитами, з хімічними токсинами, смогом і токсинами рослинного та тваринного походження.

ЛЕГЕНЕВИЙ ТУБЕРКУЛЬОЗ: ШЛЯХИ ЗАРАЖЕННЯ, СИМПТОМИ ТА ПРОФІЛАКТИКА

Текст для читання

Туберкульоз – це інфекційне захворювання, збудником якого є мікобактерія туберкульозу (*Mycobacterium tuberculosis*) – паличка Коха.

Туберкульоз залишається одним із найбільш небезпечних інфекційних захворювань у світі. За інформацією Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) щодня близько 4 000 осіб помирає через туберкульоз і 28 000 осіб хворіє. Туберкульоз присутній у всіх країнах і уражає людей усіх вікових груп. Але туберкульоз виліковний, йому можна запобігти.

PULMONARY TUBERCULOSIS: WAYS OF INFECTION, SYMPTOMS AND PREVENTION

Text for reading

Tuberculosis is an infectious disease, the causative agent of which is *Mycobacterium tuberculosis* - Koch's bacillus.

Tuberculosis remains one of the most dangerous infectious diseases in the world. According to the World Health Organization (WHO), every day about 4,000 people die from tuberculosis and 28,000 people get sick. Tuberculosis is present in all countries and affects people of all age groups. But tuberculosis is curable and preventable.

Здорові легені

Розвиток туберкульозу легені, інфіковані туберкульозом

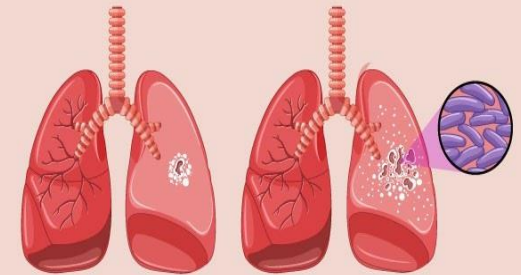
Туберкульоз може вразити всі органи людини (нирки, хребет, мозок, лімфатичні вузли, кишківник, шкірні покрови, статеві органи тощо), але найчастіше захворювання вражає легені.

Шляхи зараження легеневим туберкульозом. Туберкульоз легень (легеневий туберкульоз) – інфекційне захворювання, яке передається повітряно-крапельним та повітряно-пилковим шляхом. Мікобактерії знаходяться в дрібних краплях слини, які хворий на туберкульоз виділяє при розмові, кашлі, чханні тощо. Виділяє мікобактерії не кожен хворий на туберкульоз, а тільки той, у кого відбувається розпад легеневої тканини та бактеріовиділення (у такого хворого «відкрита форма туберкульозу»).

Здорові легені

Розвиток туберкульозу легені, інфіковані туберкульозом

Tuberculosis can affect all human organs (kidneys, spine, brain, lymph nodes, intestines, skin, genitals, etc.), but most often the disease affects the lungs.

Ways of infection with pulmonary tuberculosis. Tuberculosis of the lungs (pulmonary tuberculosis) is an infectious disease that is transmitted by airborne droplets and airborne dust. Mycobacteria are found in small droplets of saliva that a tuberculosis patient secretes when talking, coughing, sneezing, etc. Not every tuberculosis patient excretes mycobacteria, but only those in whom the lung tissue decays and bacterial excretion occurs (such a patient has «open form of tuberculosis»).

Інший шлях зараження – контактний. Заразитися можна під час користування предметами побуту хворої людини, при рукостисканні на знак привітання, поцілунках, докурюванні чужих цигарок тощо.

Джерелом інфекції можуть бути свійські тварини. Хвора на туберкульоз людина може інфікувати свійських тварин, а тварини – інших людей.

Заразитися туберкульозом може кожен, але особливо сприйнятливі до туберкульозу діти через недостатньо сформований імунітет. Серед дорослого населення до групи ризику зараження туберкульозом входять:

- люди похилого віку;
- особи, які страждають на хронічні захворювання (такі, як цукровий діабет, автоімунні захворювання, ниркова недостатність);
- люди з онкологічними захворюваннями;
- люди, які зазнавали стресу упродовж тривалого часу;
- особи з ослабленою імунною системою;
- пацієнти, які перенесли важкі операції;
- курці;
- особи, які вживають наркотики та алкоголь.

Another way of infection is contact. It is possible to get infected while using household items of a sick person, shaking hands as a sign of greeting, kissing, lighting other people's cigarettes, etc.

The source of infection can be domestic animals. A person with tuberculosis can infect domestic animals, and animals can infect other people.

Anyone can become infected with tuberculosis, but children are especially susceptible to tuberculosis due to insufficiently formed immunity. Among the adult population, the group at risk of tuberculosis infection includes:

- elderly;
- persons suffering from chronic diseases (such as diabetes, autoimmune diseases, kidney failure);
- people with oncological diseases;
- people who have been under stress for a long time;
- persons with a weakened immune system;
- patients who have undergone major operations;
- smokers;
- persons who use drugs and alcohol.

Також до групи ризику належать люди, які довго перебували в антисанітарних умовах, та особи, які тривалий час мали погане (неповноцінне, нерегулярне, малокалорійне) харчування.

Симптоми легеневого туберкульозу.

Найпоширенішими симптомами та скаргами при туберкульозі легень є:

- Кашель, що триває понад 3 тижні. На початку хвороби кашель сухий, постійний, але посилюється вночі та вранці. При подальшому розвитку хвороби кашель стає вологим із виділенням мокротиння.

The risk group also includes people who have been in unsanitary conditions for a long time, and people who have had a poor (insufficient, irregular, low-calorie) diet for a long time.

Symptoms of pulmonary tuberculosis.

The most common symptoms and complaints of pulmonary tuberculosis are:

- Cough lasting more than 3 weeks. At the beginning of the disease, the cough is dry, constant, but intensifies at night and in the morning. With the further development of the disease, the cough becomes wet with sputum.

- Кровохаркання є характерним для пізніх стадій туберкульозу.
- Специфічний рум'яний колір щік (рум'янець) та блиск в очах.
- Сильна задишка при невеликих фізичних навантаженнях.
- Швидка втомлюваність та хронічна втома, постійна слабкість.
- Зниження апетиту та безпричинне схуднення (втрата маси тіла).
- Нічна пітливість. Пітливість може бути такою сильною, що хворому треба міняти постільну білизну.
- Субфебрильна температура тіла. Температура підвищується уранці й увечері до 37,5°C та супроводжується ознобом. При важких формах туберкульозу температура підвищується до 38°C, у хворого може бути лихоманка.
- Біль у грудній клітці, який посилюється під час кашлю.

Лікування туберкульозу. Туберкульоз легень – це хвороба, яку можнавилікувати. Лікар-фтизіатр призначає відповідне антимікробне лікування специфічними протитуберкульозними препаратами.

Хворому на туберкульоз важливо дотримуватися усього курсу лікування, який триває від 6 до 9 місяців.

- Hemoptysis is characteristic of late stages of tuberculosis.
- A specific ruddy color of the cheeks (blush) and sparkle in the eyes.
- Severe shortness of breath with light physical exertion.
- Rapid fatigue and chronic fatigue, constant weakness.
- Decreased appetite and unexplained weight loss (loss of body weight).
- Night sweats. Sweating can be so strong that the patient needs to change his bed linen.
- Subfebrile body temperature. The temperature rises in the morning and evening to 37.5°C and is accompanied by chills. In severe forms of tuberculosis, the temperature rises to 38 °C, the patient may have a fever.
- Chest pain that worsens when coughing.

Treatment of tuberculosis. Pulmonary tuberculosis is a curable disease. A phthisis physician prescribes appropriate antimicrobial treatment with specific anti-tuberculosis drugs.

It is important for a tuberculosis patient to follow the entire course of treatment, which lasts from 6 to 9 months.

Профілактика туберкульозу. До специфічної профілактики туберкульозу належить вакцинація. В Україні немовлят вакцинують проти туберкульозу на 3-5 добу після народження. Велике значення має рання діагностика захворювання, оскільки виявлення туберкульозу на ранній стадії збільшує шанси на повне одужання. Через це дітям до 15 років роблять пробу Манту, а особам з 15 років кожного року необхідно проходити флюорографічне обстеження легень. Для запобігання інфікуванню через харчові продукти не слід купувати молочні та м'ясні продукти, яйця в сторонніх осіб (свійські тварини яких можуть бути хворими). Зменшує ризик захворювання на туберкульоз загартовування, систематичне заняття фізичною культурою, спортом, повноцінне харчування, зміцнення імунітету, дотримання вимог гігієни та здорового способу життя. Необхідно

Prevention of tuberculosis. Specific prevention of tuberculosis includes vaccination. In Ukraine, babies are vaccinated against tuberculosis 3-5 days after birth. Early diagnosis of the disease is of great importance, since the detection of tuberculosis at an early stage increases the chances of a full recovery. Because of this, children under the age of 15 are subjected to a Mantoux test, and persons over the age of 15 must undergo a fluoroscopy of the lungs every year. To prevent infection through food products, you should not buy dairy and meat products, eggs from outsiders (whose pets may be sick). Hardening, systematic exercise, sports, good nutrition, strengthening immunity, compliance with hygiene requirements and a healthy lifestyle reduce the risk of tuberculosis. It is necessary to give up bad habits: smoking, drinking alcohol, drugs.

Відмовитися від шкідливих звичок: куріння, вживання алкоголю, наркотиків.

Щороку 24 березня відзначають **Усесвітній день боротьби з туберкульозом**. Ця дата обрана не випадково, оскільки цього дня в 1882 році німецькій мікробіолог Роберт Кох оголосив про виявлення бактерії, що спричиняє захворювання. Відтоді було відкрито шлях до діагностики та лікування туберкульозу. Символом Усесвітнього дня боротьби з туберкульозом є біла ромашка, оскільки ця квітка входила до складу засобів народної медицини, що використовувалися для лікування туберкульозу.

World Tuberculosis Day is celebrated every year on March 24. This date was not chosen by chance, because on this day in 1882, the German microbiologist Robert Koch announced the discovery of the bacterium that causes the disease. Since then, the way to the diagnosis and treatment of tuberculosis has been opened. The symbol of World Tuberculosis Day is white chamomile, as this flower was part of traditional medicine used to treat tuberculosis.

Післятекстові завдання Post-text assignments

Завдання 1. *Прослухайте речення. Визначте правильну та неправильну інформацію в поданих реченнях (« +» або « –»). У разі неправильної інформації дайте правильну відповідь. Listen to the sentences. Identify the correct and incorrect information in the given sentences (« +» or « –»). If the information is incorrect, give the correct answer.*

1. Туберкульоз – це інфекційне захворювання, збудниками якого є стафілококи та стрептококи.
2. Туберкульоз є в окремих країнах.
3. Туберкульоз може вражити всі органи людини, але найчастіше вражає легені.
4. Туберкульоз легень передається тільки повітряно-крапельним та повітряно-пиловим шляхом.
5. Мікобактерії знаходяться в дрібних краплях слини, які хворий на туберкульоз виділяє при розмові, кашлі, чханні тощо.
6. Виділяє мікобактерії кожен хворий на туберкульоз.
7. Заразитися туберкульозом можна під час користування предметами побуту хворої людини, при рукостисканні, поцілунках, докурюванні чужих цигарок.
8. Джерелом інфекції можуть бути свійські тварини.
9. Не кожен може заразитися туберкульозом.
10. До групи ризику зараження туберкульозом входять особи з ослабленою імунною системою.
11. Найпоширенішими симптомами при туберкульозі легень є: кашель, що триває понад 3 тижні, специфічний рум'янець та блиск в очах, безпричинне схуднення, субфебрильна температура тіла, нічна пітливість.
12. Туберкульоз легень – це хвороба, яку не можна вилікувати.
13. Лікар-фтизіатр призначає відповідне антимикробне лікування специфічними протитуберкульозними препаратами.
14. Курс лікування туберкульозу триває 2-3 тижні.
15. До специфічної профілактики туберкульозу належить вакцинація.
16. В Україні дітей вакцинують проти туберкульозу на 2-3 рік після народження.
17. Зменшує ризик захворювання на туберкульоз загартовування, систематичне заняття фізичною культурою, спортом, повноцінне харчування, зміцнення імунітету, дотримання вимог гігієни та здорового способу життя.
18. Щороку 24 квітня відзначають Усесвітній день боротьби з туберкульозом.
19. У 1882 році німецькій мікробіолог Ерїх Гофман оголосив про виявлення бактерії, що спричиняє туберкульоз.

20. Символом Всесвітнього дня боротьби з туберкульозом є біла ромашка.

Завдання 2. Прочитайте текст «Легеневий туберкульоз: шляхи зараження, симптоми та профілактика» ще раз та поділіть текст на смислові частини. Дайте назву кожній частині. *Read the text «Pulmonary tuberculosis: ways of infection, symptoms and prevention» again and divide the text into meaningful parts. Give each part a name.*

Завдання 3. Прочитайте частину тексту «Туберкульоз – одне з найбільш небезпечних інфекційних захворювань у світі». Відновіть, прочитайте та запишіть відновлені речення. Доведіть, що туберкульоз залишається одним із найбільш небезпечних інфекційних захворювань у світі. *Read part of the text «Tuberculosis is one of the most dangerous infectious diseases in the world». Reconstruct, read and write the reconstructed sentences. Prove that tuberculosis remains one of the most dangerous infectious diseases in the world.*

- Туберкульоз – це інфекційне захворювання, збудником якого є
- За інформацією Всесвітньої організації охорони здоров'я щодня близько ... помирає через туберкульоз і ... осіб хворіє.
- Туберкульоз присутній ... й уражає

Завдання 4. Прочитайте частину тексту «Шляхи зараження легеневим туберкульозом». Відновіть, прочитайте та запишіть відновлені речення. Розкажіть, які шляхи зараження легеневим туберкульозом ви знаєте. Розпочніть свою доповідь реченням: **Туберкульоз може вразити усі органи людини, але найчастіше вражає легені.** *Read part of the text «Ways of infection with pulmonary tuberculosis». Reconstruct, read and write the reconstructed sentences. Tell me what ways of contracting pulmonary tuberculosis you know. Begin your speech with a sentence: **Туберкульоз може вразити усі органи людини, але найчастіше вражає легені.***

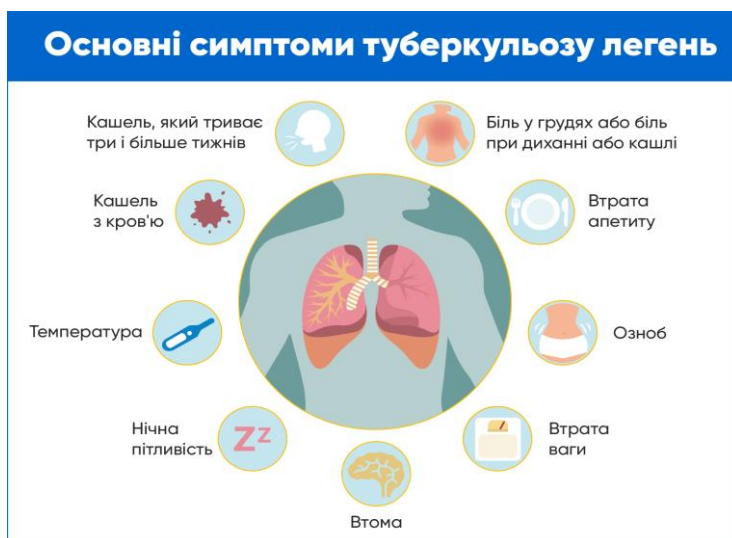
- Легеневий туберкульоз – інфекційне захворювання, яке передається
- Мікобактерії туберкульозу знаходяться в
- Виділяє мікобактерії хворий, у якого
- Інший шлях зараження туберкульозом –
- При контактному шляху зараження туберкульозом відбувається під час
- Джерелом інфекції можуть бути

Завдання 5. Прочитайте частину тексту «Хто знаходиться в групі ризику зараження легеневим туберкульозом». Заповніть таблицю «Групи ризику

зараження легневим туберкульозом» відповідно до інформації цієї частини тексту. Користуючись інформацією таблиці, розкажіть, хто входить до групи ризику зараження легневим туберкульозом. Розпочніть свою доповідь реченнями: **«Туберкульозом заразитися може кожен. Серед дорослого населення до групи ризику зараження легневим туберкульозом входять»** .
Read part of the text « Who is at risk of contracting pulmonary tuberculosis» . Complete the table « Groups at risk of contracting pulmonary tuberculosis» according to the information in this part of the text. Using the information in the table, tell who is at risk of contracting pulmonary tuberculosis. Begin your speech with the following sentences: «Туберкульозом заразитися може кожен. Серед дорослого населення до групи ризику зараження легневим туберкульозом входять» .

Групи ризику зараження легневим туберкульозом									

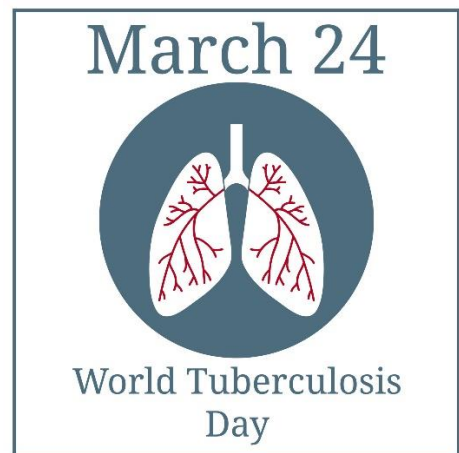
Завдання 6. Прочитайте частину тексту «Симптоми легневого туберкульозу» . Подивіться на малюнок «Основні симптоми туберкульозу легень» . Які симптоми, зазначені на малюнку, вам відомі? Які відомі вам симптоми відсутні на малюнку? Доповніть інформацію малюнка реченнями з частини тексту «Симптоми легневого туберкульозу». Використовуючи малюнок та самостійно написані речення, розкажіть, які симптоми легневим туберкульозом ви знаєте. *Read part of the text «Symptoms of pulmonary tuberculosis» . Look at the picture «Main symptoms of pulmonary tuberculosis» . What symptoms shown in the picture do you know? What symptoms you know are missing from the picture? Complete the information in the picture with sentences from part of the text «Symptoms of pulmonary tuberculosis» . Using a picture and sentences written by yourself, tell what symptoms of pulmonary tuberculosis you know.*

Завдання 7. Прочитайте частини тексту «Лікування туберкульозу» та «Профілактика туберкульозу». Відновіть, прочитайте та запишіть відновлені речення. Розкажіть, що ви знаєте про лікування туберкульозу та профілактику захворювання. Розпочніть свою доповідь реченнями: **Туберкульоз – це хвороба, яку можна вилікувати.**

- Хворим на туберкульоз лікар-фтизіатр призначає
- При туберкульозі необхідно дотримуватися усього курсу лікування, який триває
- До специфічної профілактики туберкульозу належить
- В Україні немовлят проти туберкульозу вакцинують
- Виявлення туберкульозу на ранній стадії збільшує
- Дітям до 15 років роблять
- Особам з 15 років кожного року необхідно проходити
- Для запобігання інфікуванню через харчові продукти
- Зменшує ризик захворювання на туберкульоз
- Задля запобігання захворюванню на туберкульоз необхідно відмовитися від...

Завдання 8. Прочитайте частини тексту «Усесвітній день боротьби з туберкульозом». Відновіть, прочитайте та запишіть відновлені речення. Зробіть невелику доповідь з теми «Усесвітній день боротьби з туберкульозом», використовуючи відновлені речення. *Read parts of the text «World Tuberculosis Day». Reconstruct, read and write the reconstructed sentences. Make a short report on the topic «World Tuberculosis Day» using the reconstructed sentences.*

- Щороку 24 березня відзначають
- Дата 24 березня обрана не випадково, оскільки
- Від 24 березня 1882 року, з дня оголошення про виявлення мікобактерії туберкульозу, було відкрито шлях до
- Символом Усесвітнього дня боротьби з туберкульозом є
- Біла ромашка входила до складу

Завдання 9. Прочитайте подані речення. Трансформуйте дієслова дійсного способу в дієслова наказового способу та дайте пацієнтові рекомендації /

вказівки щодо лікування туберкульозу та профілактики захворювання на туберкульоз (власної профілактики та профілактики дітей). Прочитайте обидва варіанти речень. Виконуйте за зразком. Read the given sentences. Transform active verbs into imperative verbs and give the patient recommendations / instructions on the treatment of tuberculosis and prevention of tuberculosis disease (own prevention and prevention of children). Read both versions of the sentences. Follow the pattern.

Зразок: Необхідно **уникати** прямих контактів з хворими на «відкриту форму» туберкульозу. → **Уникайте** прямих контактів з хворими на «відкриту форму» туберкульозу.

- Важливо **не заперечувати** проти вакцинації немовлят від туберкульозу в пологовому будинку.
- Якщо лікар-фтизіатр призначив антимікробне лікування специфічними протитуберкульозними препаратами, необхідно **дотримуватися** усього курсу лікування.
- Дітям до 15 років треба **робити** пробу Манту – діагностичний тест для визначення специфічної чутливості організму до мікобактерії туберкульозу.
- З 15 років кожного року необхідно **проходити** флюорографічне обстеження легень.
- Для запобігання інфікуванню через харчові продукти **не слід купувати** молочні та м'ясні продукти, яйця у сторонніх осіб.
- Щоб зменшити ризик захворювання на туберкульоз важливо **загартовуватися**, систематично **займатися** фізичною культурою, спортом, **зміцнювати** імунітет.
- Задля попередження захворювання на туберкульоз необхідно **дотримуватися** вимог гігієни та здорового способу життя.
- Щоб запобігти захворюванню на туберкульоз треба **відмовитися** від шкідливих звичок: **не слід курити, вживати** алкоголь та наркотики.
- Для зменшення ризику захворювання на туберкульоз слід повноцінно **харчуватися, уникаючи** стресів, регулярно **відпочивати**.
- Для попередження захворювання на туберкульоз важливо **пам'ятати**: один раз на рік треба **проходити** флюорографічне обстеження легень.

Завдання 10. Прочитайте речення. Вставте необхідні прикметники. Користуйтеся словами для довідки. Пам'ятайте, що прикметники узгоджуються з іменниками у роді, числі та відмінку. Зверніть увагу на те, що прикметники, які повторюються в реченнях, не подаються повторно в рубриці «Слова для довідки». Прочитайте відновлені речення. Read the sentences. Insert the necessary adjectives. Use the words for reference. Remember that adjectives agree with nouns in gender, number and gender. Note that adjectives that are repeated in sentences are not repeated in the Help Words column. Read the restated sentences.

1. Туберкульоз – це ... захворювання, збудником якого є мікобактерія туберкульозу.
2. ... туберкульоз – ... захворювання, яке передається повітряно-крапельним та повітряно-пиловим шляхом.
3. Мікобактерії знаходяться в ... краплях слюни, які хворий на туберкульоз виділяє при розмові, кашлі, чханні тощо.
4. Виділяє мікобактерії хворий, у якого відбувається розпад ... тканини (у такого хворого « ... форма туберкульозу»).
5. Інший шлях зараження –
6. Джерелом інфекції можуть бути ... тварини.
7. До групи ризику зараження туберкульозом входять: люди ... віку; особи, які страждають на ... захворювання; люди з ... захворюваннями; люди, які зазнавали стресу впродовж ... часу; особи з ослабленою ... системою; пацієнти, які перенесли ... операції; люди, які довго перебували в ... умовах; особи, які ... час мали ... харчування.
8. На початку ... туберкульозу кашель ..., ..., а потім кашель стає
9. Кровохаркання є характерним для ... стадій туберкульозу.
10. Для ... туберкульозу характерними є такі симптоми: ... колір щік; ... задишка при ... навантаженнях; ... втома, ... слабкість; ... схуднення; ... пітливість; ... температура.
11. Лікар-фтизіатр призначає ... лікування ... препаратами.

Слова для довідки: інфекційний, легеневий, дрібний, відкритий, контактний, свійський, похилий, хронічний, онкологічний, тривалий, імунний, важкий, антисанітарний, неповноцінний, нерегулярний, малокалорійний, сухий, постійний, вологий, пізній, специфічний, рум'яний, сильний, невеликий, фізичний, безпричинний, нічний, субфебрильний, специфічний, протитуберкульозний, антимікробний.

Завдання 11. Прочитайте речення. Вставте необхідні дієслова. Використовуйте слова для довідки. Прочитайте відновлені речення. *Read the sentences. Insert the necessary verbs. Use the reference words. Read the reconstructed sentences.*

1. Туберкульоз ... одним із найбільш небезпечних інфекційних захворювань у світі.
2. Туберкульоз ... людей усіх вікових груп.
3. Туберкульоз може ... усі органи людини, але найчастіше ... легені.
4. Легеневий туберкульоз ... повітряно-крапельним та повітряно-пиловим шляхом.
5. Мікобактерії ... в дрібних краплях слини, які ... хворий на туберкульоз.
6. Якщо кашель ... понад 3 тижні, температура ... уранці й увечері до 37,5°C та ... ознобом, необхідно ... до лікаря.
7. Туберкульоз легень – це хвороба, яку можна
8. Лікар-фтизіатр ... лікування специфічними протитуберкульозними препаратами.
9. Хворому на туберкульоз важливо ... усього курсу лікування, який ... від 6 до 9 місяців.
10. Для запобігання захворюванню необхідно систематично ... фізичною культурою, повноцінно ... , ... імунітет, ... вимог гігієни та здорового способу життя.
11. Щоб ... захворюванню на туберкульоз необхідно ... від шкідливих звичок: куріння, вживання алкоголю, наркотиків.
12. Щороку 24 березня ... Усесвітній день боротьби з туберкульозом.
13. 24 березня 1882 року німецькій мікробіолог Роберт Кох ... про виявлення бактерії, яка ... захворювання туберкульозом.

Слова для довідки: залишатися, уражати/уразити, передаватися, знаходитися, виділяти, тривати, підвищуватися, супроводжуватися, звертатися, вилікувати, призначати, дотримуватися, тривати, займатися, харчуватися, зміцнювати, дотримуватися, відмовитися, запобігти, відзначати, оголосити, спричиняти.

Завдання 12. Прочитайте подану інформацію. Заповніть таблицю, розподіливши інформацію відповідно до назв стовпчиків: групи ризику зараження туберкульозом, шляхи зараження легенеvim туберкульозом, симптоми легеневого туберкульозу та скарги пацієнта, рекомендації лікаря (лікування й профілактика). Використовуючи інформацію таблиці, складіть діалог лікаря та хворого на туберкульоз, з'ясуйте, до якої групи ризику

належить пацієнт, яким був імовірний шлях зараження туберкульозом, які скарги та симптоми має хворий. Дайте рекомендації пацієнту щодо лікування та профілактики туберкульозу, враховуючи групу ризику, до якої належить хворий (додатково використовуйте інформацію завдання 9). Read the information provided. Fill in the table, distributing the information according to the names of the columns: groups at risk of tuberculosis infection, ways of pulmonary tuberculosis infection, symptoms of pulmonary tuberculosis and patient complaints, doctor's recommendations (treatment and prevention). Using the information in the table, make a dialogue between a doctor and a patient with tuberculosis, find out to which risk group the patient belongs, what was the probable route of infection with tuberculosis, what complaints and symptoms the patient has. Give recommendations to the patient on the treatment and prevention of tuberculosis, taking into account the risk group to which the patient belongs (additionally use the information of task 9).

	Групи ризику зараження туберкульозом	Шляхи зараження легенеvim туберкульозом	Симптоми легеневого туберкульозу і скарги пацієнта	Рекомендації лікаря щодо лікування та профілактики
Легеневий туберкульоз				

- біль у грудній клітці;
- вакцинація;
- відмовитися від шкідливих звичок: куріння, вживання алкоголю, наркотиків;
- відповідне антимікробне лікування специфічними протитуберкульозними препаратами;
- докурювання чужих цигарок;
- дотримання вимог гігієни та здорового способу життя;
- дотримання всього курсу лікування, який триває від 6 до 9 місяців;
- загартовування, систематичне заняття фізичною культурою, спортом;
- зміцнення імунітету;
- зниження апетиту та безпричинне схуднення (втрата маси тіла);
- кашель вологий з виділенням мокротиння;
- кашель сухий, постійний, але посилюється вночі та уранці;
- кашель, що триває понад 3 тижні;
- контактний шлях;
- користування предметами побуту хворої людини;
- кровохаркання;
- курці;

- лихоманка;
- люди з онкологічними захворюваннями;
- люди похилого віку;
- люди, які довго перебували в антисанітарних умовах;
- люди, які зазнавали стресу упродовж тривалого часу;
- мікобактерії знаходяться в дрібних краплях слини;
- не слід купувати молочні та м'ясні продукти, яйця в сторонніх осіб (свійські тварини яких можуть бути хворими);
- нічна пітливість;
- озноб;
- особи з ослабленою імунною системою;
- особи, які вживають алкоголь;
- особи, які вживають наркотики;
- особи, які страждають на хронічні захворювання (цукровий діабет, автоімунні захворювання, ниркова недостатність);
- особи, які тривалий час мали нерегулярне, малокалорійне харчування;
- пацієнти, які перенесли важкі операції;
- підвищення температури до 38 °С;
- підвищення температури вранці й увечері до 37,5°С;
- повітряно-крапельний та повітряно-пиловий шлях;
- повноцінне харчування;
- посилення болю в грудях під час кашлю;
- постійна слабкість;
- поцілунки;
- проба Манту;
- рукостискання на знак привітання;
- свійські тварини;
- сильна задишка при невеликих фізичних навантаженнях;
- специфічний рум'яний колір щік та блиск в очах;
- субфебрильна температура тіла;
- флюорографічне обстеження легень;
- хронічна втома;
- швидка втомлюваність;
- яйця, молочні та м'ясні продукти хворих на туберкульоз тварин.

Завдання 13. *Складіть план тексту «Легеневий туберкульоз: шляхи зараження, симптоми та профілактика» . Make a plan for the text «Pulmonary tuberculosis: ways of infection, symptoms and prevention» .*

Завдання 14. *Перекажіть текст «Легеневий туберкульоз: шляхи зараження, симптоми та профілактика» за планом. Recite the text «Pulmonary tuberculosis: ways of infection, symptoms and prevention» according to the plan.*

Завдання 15. *Доповніть текст «Легеневий туберкульоз: шляхи зараження, симптоми та профілактика» додатковою інформацією з друкованої літератури чи з інтернету. Підготуйте доповідь-презентацію з теми уроку. Complete the text «Pulmonary tuberculosis: ways of infection, symptoms and prevention» with additional information from printed literature or the Internet. Prepare a report-presentation on the topic of the lesson.*

Перевірте себе Check yourself

Завдання 1. *Дайте письмові відповіді на запитання. Give written answers to the questions.*

1. Що таке туберкульоз?
2. Як ви думаєте, чому туберкульоз залишається одним із найбільш небезпечних інфекційних захворювань у світі?
3. Які органи найчастіше вражає туберкульоз?
4. Які шляхи зараження легневим туберкульозом ви знаєте?
5. Як саме відбувається інфікування туберкульозом при повітряно-крапельному шляху зараження?
6. Чи кожен хворий на туберкульоз виділяє мікобактерії?
7. Як ви розумієте вираз: у хворого «відкрита форма туберкульозу» ?
8. Як саме відбувається інфікування туберкульозом при контактному шляху зараження?
9. Хто, крім хворої на туберкульоз людини, може бути джерелом інфекції?
10. Як ви думаєте, чому діти особливо сприйнятливі до інфікування туберкульозом?
11. Хто з дорослого населення входить до групи ризику зараження на туберкульоз?
12. Які симптоми туберкульозу легень є найпоширенішими?
13. Який характер має кашель при туберкульозі легень?
14. Які специфічні симптоми туберкульозу легень ви знаєте?
15. Яка температура тіла у хворого при туберкульозі?
16. Чим характеризуються важкі форми туберкульозу та пізні стадії захворювання?

17. Які ліки призначає лікар-фтизіатр хворому на туберкульоз?
18. Що важливо пам'ятати пацієнту щодо курсу лікування туберкульозу?
19. Яку специфічну профілактику туберкульозу проводять в Україні?
20. Які вам відомі заходи ранньої діагностики захворювання і коли їх проводять?
21. Чого треба дотримуватися для запобігання інфікуванню через харчові продукти?
22. Що ще ви можете порадити хворому на туберкульоз пацієнту щодо профілактичних заходів?
23. Коли відзначають Усесвітній день боротьби з туберкульозом?
24. Чим важлива для медичної науки та для всього людства дата 24 березня 1882 року?
25. Яка квітка та чому є символом Усесвітнього дня боротьби з туберкульозом?

**ЛЕГЕНЕВИЙ ТУБЕРКУЛЬОЗ: ШЛЯХИ ЗАРАЖЕННЯ,
СИМПТОМИ ТА ПРОФІЛАКТИКА
PULMONARY TUBERCULOSIS: WAYS OF INFECTION,
SYMPTOMS AND PREVENTION**

**СЛОВНИК
DICTIONARY**

Антимікробний (-а, -е, -і)	Antimicrobial
Антисанітарія	Unsanitary
Антисанітарний (-а, -е, -і)	Unsanitary
Автоімунний (-а, -е, -і)	Autoimmune
Безпричинний (-а, -е, -і)	Causeless
Блиск	Shine
Боротися	Fight
Боротьба	Fighting, struggle
Вакцина	Vaccine
Вакцинація	Vaccination
Вакцинувати	Vaccinate
Виділення	Excretion
Виділяти(ся)	Excreted
Використовувати	Use
Виліковний (-а, -е, -і)	Curable
Виявлення	Detection
Виявляти	Detect

Відмовитися	To refuse, say no
Відтоді	Since
Всесвітній (-я, -є, -і)	Worldwide
Втома	Fatigue
Втомлюваність	Fatigue
Втрата	Loss
Втратити	To lose
Груднина	Sternum
Джерело	Source
Діабет	Diabetes
Діагностика	Diagnosis
Дотримуватися	Follow
Дрібний (-а, -е, -і)	Small
Загартовування	Hardening
Загартовувати(ся)	To harden
Зазнавати	Experience
Займатися (спортом)	Go in for sports, exercise
Залишатися	Remain
Запобігання	Prevention
Запобігати	To prevent
Заражатися	Be infected
Зараження	Infection
Заразити(ся)	Become infected
Засіб	Means, way
Збудник	Exciter
Звичка	Habit
Здоров'я	Health
Зміцнення	Strengthening
Зміцнювати	Strengthen
Імунітет	Immunity
Імунний (-а, -е, -і)	Immune
Інфікування	Infection
Інфікувати	To infect
Кашляти	To cough
Користуватися	Use
Крапля	Drop
Купувати	Buy

Курець	Smoker
Легеневий (-а, -е, -і)	Pulmonary
Легеня	Lung
Лихоманка	Fever
М'ясний (-а, -е, -і)	Meaty
Малокалорійний (-а, -е, -і)	Low calorie
Мати	Have
Мікобактерія	Mycobacterium
Міняти	Change
Молочний (-а, -е, -і)	Milky, lactic
Найпоширеніший (-а, -е, -і)	The most common
Наркотик	A drug
Народний (-а, -е, -і)	National, traditional
Небезпечний (-а, -е, -і)	Dangerous
Недостатність	Insufficiency
Немовля	Baby
Неповноцінний (-а, -е, -і)	Inadequate
Нерегулярний (-а, -е, -і)	Irregular
Нирковий (-а, -е, -і)	Renal, kidney
Оголосити	To announce, declare
Одужання	Recovery
Одужувати	Get well
Озноб	Chills
Онкологічний (-а, -е, -і)	Oncological
Охорона	Protection
Охороняти	Protect
Курити	Smoke
Паличка Коха	Tuberkulose-Bakterium, Koch bacillus tuberculosis
Перебувати	Be
Передаватися	Be transmitted
Підвищуватися	Raise
Пізній (-я, -е, -і)	Late
Пітливість	Sweating
Побут	Everyday life
Повітряно-крапельний (-а, -е, -і)	Air-drop
Повітряно-пиловий (-а, -е, -і)	Air-dust

Повноцінний (-а, -е, -і)	Full-fledged
Подальший (-а, -е, -і)	Further
Померати	To die
Понад	More, over
Посилюватися	Intensify
Похилий (вік) (-а, -е, -і)	Old
Поцілунок	Kiss
Привітання	Greeting
Привітати	Welcome
Призначати	Appoint
Приймати	Accept
Присутній (-я, -є, -і)	Present
Проба (Манту)	Test (Mantoux)
Протитуберкульозний (-а, -е, -і)	Anti-tuberculosis
Профілактика	Prevention
Ранній (-я, -є, -і)	Early
Регулярний (-а, -е, -і)	Regular
Ризик	Risk
Розвиватися	Evolve
Розвиток	Development
Розмова	Conversation
Розмовляти	Talk, speak
Розпад	Decay
Розпадатися	Disintegrate
Ромашка	Chamomile
Рукошестискання	Handshake
Рум'янець	Blush
Рум'яний (-а, -е, -і)	Ruddy
Свійський (-а, -е, -і)	Home, domestic
Світ	World
Систематичний (-а, -е, -і)	Systematic
Слина	Saliva
Специфічний (-а, -е, -і)	Specific
Сприйнятливий (-а, -е, -і)	Susceptible
Спричиняти	Cause
Стадія	Stage
Статевий (-а, -е, -і)	Sexual

Стискання	Compression
Стискати	Squeeze
Сторонній (-я, -є, -і)	Outsider
Страждати	Suffer
Стрес	Stress
Субфебрильний (-а, -є, -і)	Subfebrile
Супроводжуватися	To be accompanied
Схуднення	Losing weight
Схуднути	Lose weight
Тварина	Animal
Тіло	Body
Тривалий (-а, -є, -і)	Long
Тривати	Last
Туберкульоз	Tuberculosis
Туберкульозний (-а, -є, -і)	Tuberculous
Уживати (вживати)	Use
Упродовж	During
Уражати (вразити)	Affect, damage, hit
Утомлюваність	Fatigue
Утомлюватися	Get tired
Флюорографічний (-а, -є, -і)	Fluorographic
Флюорографія	Fluorography
Формувати	Form
Фтизіатр	Phthisiologist
Харчування	Food, eat
Харчуватися	To eat
Цигарка	Cigarette
Цілувати	To kiss
Цілунок	A kiss
Цукровий (-а, -є, -і)	Sugar
Чхання	Sneezing
Чхати	Sneeze
Шкідливий (-а, -є, -і)	Harmful
Шлях	Way
Щодня	Daily, every day

ДОДАТОК А

1. Бурнос Є. Ю., Левенок І. С., Пилипенко-Фріцак Н. А. Готуємося до клінічної практики (тексти для читання зі спеціальності) : навч.-метод. матеріали для іноземних студентів медичного інституту. Суми : СумДУ, 2018. 106 с.
2. Бурнос Є. Ю., Левенок І. С., Пилипенко-Фріцак Н. А. Тестові завдання з української мови до навчально-методичних матеріалів « Готуємося до клінічної практики» : навч.-метод. матеріали для іноземних студ. медичного інституту (з англійською мовою навчання). Суми : СумДУ, 2020. 106 с.
3. Бурнос Є. Ю., Німенко Н. А., Пилипенко-Фріцак Н. А. Пам'ятка майбутньому лікарю : навч.-метод. матеріали з української мови для інозем. студ. медичного профілю (з англійською мовою навчання). Суми : СумДУ, 2020. 134 с.
4. Бурнос Є. Ю., Пилипенко-Фріцак Н. А. Я буду лікарем! : навч.-метод. матеріали з української мови для інозем. студентів 2-го курсу медичного інституту з англ. мовою навчання. Суми : СумДУ, 2017. 90 с.
5. Бурнос Є.Ю., Пилипенко-Фріцак Н.А. Спілкуємося з пацієнтами (українська мова у сфері професійного спілкування майбутнього лікаря). Суми : СумДУ, 2023. 162 с.
6. Лещенко Т. О., Шарбенко Т. В., Юфименко В. Г. Українська мова в медицині : навч. посіб. для самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів МОЗ України. Полтава, ТОВ « АСМІ» , 2017. 332 с.
7. Силка А. А. Вивчаємо анатомію українською. Частина І : навч. посіб. для студентів-іноземців медичного профілю (з українською мовою навчання). Суми : СумДУ, 2019. 156 с.
8. Українська мова як іноземна для англомовних студентів-медиків : у 2-х книгах. Книга 2. Основи професійного мовлення : підручник для студ. мед. ЗВО / За ред. С.М. Луцак. Київ : Медицина, 2019. 456 с.

ДОДАТОК Б

Сторінка	Посилання
Титул	Portrait smiling college students in lab coats with notebooks in science laboratory classroom. URL: https://focusedcollection.com/ua/200681514/stock-photo-portrait-smiling-college-students-lab.html
с. 6	Перша допомога при серцевому нападі. URL: https://health.24tv.ua/sertseviy_napad_simptomi_persha_dopomoga_prichini_profilaktika_n848268
с. 12	Причини інфаркту міокарда. URL: https://ppt-online.org/1348299
с. 18	Причини і симптоми стенокардії. URL: https://www.unian.ua/health/country/878019-prichini-i-simptomi-stenokardiji.html
с. 19	Angina pectoris Beschwerden: Unterschiedlich eingeschätzt von Arzt und Patient. URL: https://www.gelbe-liste.de/kardiologie/angina-pectoris-beschwerden-einschaetzung-arzt-patient
с. 20	Біль зліва під грудьми при кашлі. URL: https://kidsworld.org.ua/?p=17781
с. 21	Болі в серці при ВСД: причини появи і особливості лікування. URL: https://www.kozaky.org.ua/boli-v-serci-pri-vsd-prichini-poyavi-i-osoblivosti-likuvannya/
с. 21	Поліклініка. URL: https://relax.kpi.ua/poliklinika/
с. 24	Клініка вихідного дня. URL: https://top20.ua/kyiv/zdorove/kliniki-med-uslugi/klinika-vyihodnogo-dnya.html#modal-fullscreen
с. 25	Біль зліва під грудьми при кашлі. URL: https://kidsworld.org.ua/?p=17781
с. 27	Стенокардія: симптоми та лікування. URL: https://zhyvyaktyvno.org/news/stenokardya-simptomi-ta-likuvannya
с. 28	Лікування стенокардії у Києві. URL: https://omegamc.ua/ua/stenokardiya.html
с. 31	Ехокардіографія, ЕХО серця, УЗД серця. URL: https://center.biomed.lviv.ua/uzd_serce/
с. 34	Angina (Ischemic Chest Pain) Symptoms. URL: https://redcliffelabs.com/myhealth/heart/angina-ischemic-chest-pain-symptoms/
с. 35	What is angina pectoris? URL: https://blog.walgreens.com/health/heart-health/what-is-angina-pectoris.html
с. 39	Чому турбує серце https://aksimed.ua/chomu-turbuye-sercze-vydy-ta-prychyny-kardialgiyi/
с. 61	Чим відрізняється обструктивний бронхіт. URL: https://symptom.com.ua/chim-vidrizniayetsia-obstryktiv/
с. 61	Обструктивний бронхіт. URL: https://led-style.com.ua/?p=63981
с. 65	Що таке пневмонія: симптоми і як її лікувати. https://petropavlivka.city/cards/249389/simptomiv-pnevmonii-scho-ce-i-yak-ii-likuvati
с. 82	4 Types of Lung Cancer Mesothelioma Caused by Asbestos. URL: https://www.tech4cancer.com/types-of-lung-cancer-mesothelioma/

с. 84	Як захистити легені від коронавірусу: дослідження американського лікаря. URL: https://lifestyle.segodnya.ua/ua/lifestyle/wellness/kak-zashchitit-legkie-ot-koronavirusa-amerikanskiy-vrach-1434088.html
с. 85	Дихай вільно: все, що тобі потрібно знати про туберкульоз. URL: https://gettest.com.ua/dyhaj-vilno-vse-shho-tobi-potribno-znaty-pro-tuberkuloz/
с. 86	В Україні презентували проєкт арт-терапії для дітей, які хворіють на туберкульоз. URL: https://med-ukraine.info/news/2022/v-ukrayini-prezentovali-proyekt-art-terapiyi-dlya-ditej-yaki-hvoriyut-na-tuberkuloz-1587
с. 87	Туберкульоз легень: симптоми, діагностика та лікування туберкульозу легень. URL: https://school5.if.ua/tuberkuloz-lehen-symptomy-diahnostyka-ta-likuvannya-tuberkulozu-lehen/
с. 88	Туберкульоз – це не соромно. URL: https://brovmedcentr.in.ua/2023/02/22/%D1%82%D1%83%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D0%B7-%D1%86%D0%B5-%D0%BD%D0%B5-%D1%81%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%BD%D0%BE/
с. 89	Tuberculosis. URL: http://www.gravescountyhealthdepartment.com/clinical/tuberculosis.php
с. 91	Чи виліковний туберкульоз? URL: https://medikom.ua/izlechim-li-tuberkulez/
с. 91	TB Skin Test. URL: https://aho.org/news/tb-skin-test/
с. 93	Історична довідка про туберкульоз. URL: https://www.stoptb.org.ua/2022/02/07/istorychna-dovidka-pro-tuberkuloz/
с. 93	« Туберкульоз – знай, стережись, не бійся!» . URL: https://iatk.edu.ua/biblioteka-informuye-24-bereznya-vseshvitnij-den-borotby-iz-zahvoryuvannyam-na-tuberkuloz/
с. 94	День боротьби з туберкульозом. URL: http://nikschool.sumy.ua/2021/03/22/den-borotbi-z-tuberkulozom/
с. 98	Чи виліковний туберкульоз? URL: https://medikom.ua/izlechim-li-tuberkulez/
с. 100	Epidemic Flu Could Portend Flupocalypse on the Horizon. URL: https://floridalungdoctors.com/blog/epidemic-flu-portend-flupocalypse/
с. 102	Всесвітній день боротьби з туберкульозом. Зупинимо туберкульоз в Україні. URL: http://dnz42.edukit.zp.ua/medichna_storinka/vsesvitnij_denj_borotjbi_z_tuberkuljozom/
с. 103	Здолаємо туберкульоз разом. URL: https://ntroya-cpmd.lic.org.ua/novyny/1401/
с. 106	Туберкульоз легень: причини появи, симптоми, діагностика та способи лікування. URL: https://diagen.com.ua/2022/06/10/tuberkuloz-legen/
с. 107	World Tuberculosis Day. March 24. URL: https://www.vecteezy.com/vector-art/10525325-world-tuberculosis-day-march-24-march-holiday-calendar-healthy-respiratory-system-medical-concept-vector-illustration-for-your-design
с. 108	24 березня – День фтизіатра. URL: http://health.zp.ua/news-events-2/950-24-bereznia-den-ftyziatra
с. 111	Туберкульоз в умовах пандемії COVID-19. URL: https://www.auc.org.ua/novyna/tuberkuloz-v-umovah-pandemiyi-covid-19

Електронне навчальне видання

**Бурнос Євгенія Юріївна,
Левенок Інна Сергіївна,
Пилипенко-Фріцак Наталія Анатоліївна**

**МОВНА ПІДГОТОВКА ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ
ДО КЛІНІЧНОЇ ПРАКТИКИ
(Українська мова у сфері формування професійної мовленнєвої
компетенції іноземних студентів-медиків)
для студентів спеціальності 222 «Медицина»**

Навчальний посібник

У двох частинах

Частина 1

Художнє оформлення обкладинки Н. А. Пилипенко-Фріцак

Редактор О. П. Сидоренко

Комп'ютерне верстання І. С. Левенок

Переклад текстів: М. І. Кісельова, І. С. Левенок, Н. А. Пилипенко-Фріцак

Формат 60×84/8. Ум. друк. арк. 14,30. Обл.-вид. арк. 9,59.

Видавець і виготовлювач
Сумський державний університет,
вул. Римського-Корсакова 2, м. Суми, 40 0 0 7
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3062 від 17.12.2007.